

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Η Σχέση Ανεργίας και Οικονομικής Φτώχειας με την Αύξηση της Εγκληματικότητας

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΙΓΚΑ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη
Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Αιγάλεω, 2023

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Η Σχέση Ανεργίας και Οικονομικής Φτώχειας με την Αύξηση της Εγκληματικότητας

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΙΓΚΑ, Α.Μ.: 21040

Επιβλέπουσα: Αλίνα Χυζ, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής,

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη
Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Αιγάλεω, 2023

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

The Relationship of Unemployment and Poverty with the Criminology Increase

EKATERINI TSIGKA, R.N.: 21040

Supervisor: Alina Hyz, Professor, University of West Attica, Department of Accounting & Finance

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of West Attica in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public Economics and Policy.

Aigaleo, Greece, 2023

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Η Σχέση Ανεργίας και Οικονομικής Φτώχειας με την Αύξηση της Εγκληματικότητας

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 30/10/2023

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	Αλίνα Χυζ	Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
	Δημήτριος Σταουrolάκης	Καθηγητής Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
	Χαρίκλεια Βαβούρα	Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	

Στους αγαπημένους γονείς μου και την θεία μου

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Αικατερίνη Τσίγκα του Θεοχάρη, με αριθμό μητρώου 21040, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημόσια Οικονομική και Πολιτική του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Δημόσια Οικονομική και Πολιτική του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Αικατερίνη Τσίγκα

*** Όνομα Επώνυμο/Ιδιοτητα**

Αικατερίνη Τσίγκα

Ψηφιακή Υπογραφή

Αικατερίνη Τσίγκα

*** Ψηφιακή υπογραφή του επιβλέποντος αν έχει ζητηθεί απαγόρευση πρόσβασης στην εργασία για κάποιο χρονικό διάστημα.**

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο να διερευνήσει την πολύπλοκη και σύνθετη σχέση ανάμεσα στην ανεργία, την οικονομική φτώχεια και την εγκληματικότητα. Η εργασία ξεκινά με την εννοιοδότηση των όρων που χρησιμοποιούνται ως αίτια (ανεξάρτητες μεταβλητές), δηλαδή την ανεργία και την οικονομική φτώχεια. Κατόπιν, συνεχίζει με την εννοιοδότηση του εγκλήματος ως αιτιατό (εξαρτημένη μεταβλητή). Στη συνέχεια, η εργασία εξετάζει αν η σχέση ανάμεσα στα αίτια και το αιτιατό είναι άμεση ή αν διαμεσολαβείται από άλλους παράγοντες, αν είναι αρνητική ή θετική, αν είναι πρόσκαιρη ή διαρκής και αν είναι μονοκατευθυντήρια ή αμοιβαία.

Το ερευνητικό μέρος της εργασίας εξετάζει τη σχέση ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας για τον νομό Αττική. Χρησιμοποιήθηκε μεθοδολογία ποσοτικής φύσεως, μέσω της διανομής ερωτηματολογίου σε 100 συμμετέχοντες με απλή τυχαία δειγματοληψία. Η έρευνα διαπιστώνει την επίδραση δημογραφικών και κοινωνικο-οικονομικών παραμέτρων στην άρθρωση της σχέσης των ανεξάρτητων με την εξαρτημένη μεταβλητή.

Σημαντικοί Όροι: Ανεργία, Οικονομική Φτώχεια, Εγκληματικότητα, Ποσοτική Έρευνα, Αττική.

The Relationship of Unemployment and Poverty with the Criminality Increase

Abstract

The object of the current master thesis is to probe the complex and compound relationship between unemployment, poverty and criminality. The dissertation begins with the conceptualization of the terms used as causes (independent variables), i.e. unemployment and poverty. It continues, afterwards, with conceptualizing crime as effect (dependent variable). Consequently, the dissertation examines if the relationship between the causes and the effect is direct or mediated by other factors, if it is negative or positive, if it is temporal or lasting and if it is unidirectional or reciprocal.

The research part of the dissertation examines the relationship between unemployment, poverty and criminality in the Attika region in Greece. For this purpose was uses methodology of quantitative nature, through the distribution of questionnaire to 100 participants based on simple random sampling. The research finds the impact of demographic and socioeconomic parameters on the development of the relationship among the independent variables and the dependent variable.

Keywords: Unemployment, Poverty, Criminality, Quantitative Research, Attika region.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κατάλογος Διαγραμμάτων	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	4
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	4
1.1. Ορισμός και μέτρηση της ανεργίας	4
1.2. Τύποι και αίτια της ανεργίας	6
1.3. Συνέπειες της ανεργίας	8
1.4. Παράγοντες που επηρεάζουν τα ποσοστά ανεργίας.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	14
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	14
2.1. Ορισμός και μέτρηση της οικονομικής φτώχειας	14
2.2. Αίτια οικονομικής φτώχειας.....	15
2.3. Συνέπειες οικονομικής φτώχειας.....	15
2.4. Προσεγγίσεις για την ανακούφιση της φτώχειας.....	16
2.5. Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για τη μείωση της φτώχειας	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	19
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ	19
3.1. Ορισμός και ταξινόμηση του εγκλήματος	19
3.2. Αίτια του εγκλήματος	20
3.3. Συνέπειες του εγκλήματος	21
3.4. Απαντήσεις στο έγκλημα.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	24
Η ΣΧΕΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	24
4.1. Εισαγωγή	24
4.2. Οι οικονομικοί κύκλοι και η επίδραση στην εγκληματικότητα	26
4.2.1. Η κατάσταση της οικονομίας και η εγκληματικότητα	26
4.2.2. Η σχέση της φτώχειας με την εγκληματικότητα	29
4.3. Η σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας	32
4.3.1. Η ανεργία ως ανεξάρτητη μεταβλητή: το κίνητρο για εγκλήματα.....	32
4.3.2. Η ανεργία ως ανεξάρτητη μεταβλητή: η ευκαιρία για εγκλήματα.....	35

4.4. Τύποι εγκλημάτων ως εξαρτημένη μεταβλητή.....	37
4.5. Ανακεφαλαίωση.....	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	47
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	47
5.1. Σκοπός και Ερευνητικά Ερωτήματα.....	47
5.2. Μεθοδολογία Έρευνας.....	47
5.3. Πληθυσμός και Δείγμα της έρευνας:.....	48
5.4. Ερευνητικό Εργαλείο:.....	48
5.5. Διαδικασία Έρευνας:.....	48
5.6. Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας:.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	50
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	50
6.1. Δημογραφικά Αποτελέσματα.....	50
6.2. Επίδραση της Ανεργίας στην Αύξηση της Εγκληματικότητας.....	54
6.3. Επίδραση της Οικονομικής Φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας.....	56
6.4. Δημογραφικοί / Κοινωνικοοικονομικοί Παράγοντες που Επιδρούν στη Σχέση Μεταξύ Ανεργίας, Οικονομικής Φτώχειας και Εγκληματικότητας.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	61
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	61
Βιβλιογραφία.....	64
Παράρτημα.....	67
«Ερωτηματολόγιο».....	67

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Σχήμα 1: Το μοντέλο Cantor-Land για την ανεργία και το έγκλημα.....	36
Γράφημα 1. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το φύλλο τους.....	50
Γράφημα 2. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς την ηλικία τους.....	51
Γράφημα 3. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το μορφωτικό τους επίπεδο.....	51
Γράφημα 4. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς την οικογενειακή τους κατάσταση.....	52
Γράφημα 5. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το πλήθος των παιδιών που έχουν.....	53
Γράφημα 6. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το επάγγελμά τους.....	53
Γράφημα 7. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας (Μέρος 1ο).....	54
Γράφημα 8. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας (Μέρος 2ο).....	55
Γράφημα 9. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας (Μέρος 1ο).....	57
Γράφημα 10. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας (Μέρος 2ο).....	58
Γράφημα 11. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τους δημογραφικούς & κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επιδρούν στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας (Μέρος 1ο).....	59
Γράφημα 12. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τους δημογραφικούς & κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επιδρούν στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας (Μέρος 2ο).....	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

1.1. Ορισμός και μέτρηση της ανεργίας

Η ανεργία είναι ένα διάχυτο κοινωνικο-οικονομικό ζήτημα που επηρεάζει άτομα, οικογένειες και κοινωνίες γενικότερα. Με τις εκτεταμένες επιπτώσεις της, η κατανόηση της έννοιας της ανεργίας είναι απαραίτητη για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους οικονομολόγους και τους κοινωνικούς επιστήμονες. Στη συνέχεια θα εμβαθύνουμε στην πολύπλευρη φύση της ανεργίας, διερευνώντας τις αιτίες, τις συνέπειες και τους πιθανούς τρόπους επίλυσης του προβλήματος.

Η ανεργία είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο που απαιτεί σαφή ορισμό και αξιόπιστες μεθόδους μέτρησης για την ακριβή αποτύπωση του μεγέθους και των χαρακτηριστικών της. Στη συνέχεια θα δώσουμε έναν ορισμό της ανεργίας και θα διερευνήσουμε τους βασικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της έκτασής της. Η ανεργία μπορεί να οριστεί ως η κατάσταση στην οποία άτομα, συνήθως σε ηλικία εργασίας, αναζητούν ενεργά εργασία αλλά δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν κατάλληλες ευκαιρίες εργασίας. Αυτός ο ορισμός τονίζει την ενεργό επιδίωξη της εργασίας και την έλλειψη επιτυχών αποτελεσμάτων απασχόλησης. Είναι ζωτικής σημασίας να γίνει διάκριση μεταξύ των ατόμων που δεν αναζητούν εργασία, όπως φοιτητές, συνταξιούχοι ή εκείνοι που οικειοθελώς αποχωρούν από το εργατικό δυναμικό, και εκείνων που αναζητούν ενεργά εργασία αλλά παραμένουν άνεργοι (Feng et al., 2018).

Για να ποσοτικοποιήσουν την ανεργία, οι οικονομολόγοι και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής χρησιμοποιούν διάφορους δείκτες, με πιο συχνά χρησιμοποιούμενο το ποσοστό ανεργίας. Το ποσοστό ανεργίας υπολογίζεται ως το ποσοστό του εργατικού δυναμικού —που αποτελείται από άτομα που είτε απασχολούνται είτε αναζητούν ενεργά εργασία— που βρίσκεται χωρίς δουλειά. Αυτό το ποσοστό καταγράφεται

συνήθως σε μηνιαία ή τριμηνιαία βάση και χρησιμεύει ως ευρέως αναγνωρισμένο μέτρο της υγείας και των οικονομικών συνθηκών της αγοράς εργασίας (Baah-Boateng, 2016).

Εκτός από το ποσοστό ανεργίας, άλλες μετρήσεις παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις διαφοροποιημένες πτυχές της ανεργίας. Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό μετρά το ποσοστό του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας που είτε απασχολείται είτε αναζητά ενεργά απασχόληση. Αυτή η μέτρηση βοηθά στην αξιολόγηση του ποσοστού του πληθυσμού που απασχολείται στην αγορά εργασίας, ρίχνοντας φως στη δυνητική ομάδα διαθέσιμων εργαζομένων. Επιπλέον, η διάρκεια της ανεργίας είναι ένας ουσιαστικός δείκτης που αντικατοπτρίζει το χρονικό διάστημα που τα άτομα έχουν μείνει χωρίς εργασία. Διακρίνει μεταξύ της βραχυχρόνιας ανεργίας, η οποία περιλαμβάνει άτομα που βιώνουν προσωρινή ανεργία ή μεταβαίνουν σε άλλη θέση εργασίας, και της μακροχρόνιας ανεργίας, η οποία αναφέρεται σε παρατεταμένες περιόδους ανεργίας που δημιουργεί μεγαλύτερες προκλήσεις για τα άτομα όσον αφορά τις προοπτικές επανένταξης και την αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους (Schaal, 2017).

Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τους περιορισμούς αυτών των μέτρων. Το ποσοστό ανεργίας, για παράδειγμα, μπορεί να μην καλύπτει πλήρως την έκταση της υποαπασχόλησης, όταν τα άτομα εργάζονται με μερική απασχόληση ακούσια ή σε θέσεις εργασίας που δεν αξιοποιούν πλήρως τις δεξιότητες και τα προσόντα τους. Αυτή η απόκλιση υπογραμμίζει την ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση της αγοράς εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη την ποιότητα και τη σταθερότητα της απασχόλησης εκτός από την απλή παρουσία ή απουσία εργασίας. Επιπλέον, ο ορισμός και η μέτρηση της ανεργίας μπορεί να διαφέρουν μεταξύ χωρών και οργανισμών, καθιστώντας τις διεθνείς συγκρίσεις δύσκολες. Οι διαφορές στις μεθόδους συλλογής δεδομένων, τις τεχνικές έρευνας και τους ορισμούς μπορεί να οδηγήσουν σε διακυμάνσεις στα αναφερόμενα ποσοστά ανεργίας, περιορίζοντας τη συγκρισιμότητα των στατιστικών. Είναι σημαντικό για τους ερευνητές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να λαμβάνουν υπόψη αυτές τις αποχρώσεις κατά την ερμηνεία και τη σύγκριση δεδομένων ανεργίας σε διαφορετικά πλαίσια (Albanesi & Şahin, 2018).

1.2. Τύποι και αίτια της ανεργίας

Η ανεργία εκδηλώνεται με διάφορες μορφές, καθεμία από τις οποίες χαρακτηρίζεται από ξεχωριστά αίτια και συνέπειες. Η κατανόηση των διαφορετικών τύπων ανεργίας είναι ζωτικής σημασίας για τη διαμόρφωση στοχευμένων πολιτικών και παρεμβάσεων. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τους κύριους τύπους ανεργίας και τα υποκείμενα αίτια τους.

Ανεργία τριβής

Η ανεργία τριβής εμφανίζεται λόγω της φυσικής διαδικασίας μετάβασης σε θέσεις εργασίας και τριβών αναζήτησης στην αγορά εργασίας. Προκύπτει όταν τα άτομα βρίσκονται προσωρινά μεταξύ θέσεων εργασίας, αναζητούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης ή εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό για πρώτη φορά. Οι παράγοντες που συμβάλλουν στην ανεργία τριβής περιλαμβάνουν την ασυμμετρία πληροφοριών, τους γεωγραφικούς περιορισμούς κινητικότητας, τους ανεπαρκείς μηχανισμούς αντιστοίχισης θέσεων εργασίας και τον χρόνο που απαιτείται για τις διαδικασίες αναζήτησης εργασίας και ελέγχου. Ενώ η ανεργία τριβής θεωρείται σχετικά βραχυπρόθεσμη και φυσιολογικό χαρακτηριστικό μιας δυναμικής αγοράς εργασίας, η μείωση των τριβών αναζήτησης και η βελτίωση των πληροφοριών για την αγορά εργασίας μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό των επιπτώσεών της (Schmillen & Umkehrer 2017).

Διαρθρωτική ανεργία

Η διαρθρωτική ανεργία προκύπτει από ανισοροπίες μεταξύ των δεξιοτήτων και των προσόντων που κατέχουν τα άτομα που αναζητούν εργασία και της ζήτησης για συγκεκριμένες δεξιότητες στην αγορά εργασίας. Εμφανίζεται όταν υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ της δομής των διαθέσιμων θέσεων εργασίας και του προφίλ δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Οι διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία, όπως οι τεχνολογικές εξελίξεις, οι αλλαγές στις βιομηχανίες και οι αλλαγές στις προτιμήσεις των καταναλωτών, μπορούν να καταστήσουν παρωχημένες ορισμένες θέσεις εργασίας, ενώ δημιουργούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης. Οι παράγοντες που συμβάλλουν στη

διαρθρωτική ανεργία περιλαμβάνουν τα ανεπαρκή συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, την έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας και την αργή προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες. Η αντιμετώπιση της διαρθρωτικής ανεργίας απαιτεί επενδύσεις στην εκπαίδευση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την προώθηση της δια βίου μάθησης και την ενίσχυση της ευελιξίας της αγοράς εργασίας για τη διευκόλυνση των ομαλών μεταβάσεων (Katz & Krueger, 2017).

Κυκλική ανεργία

Η κυκλική ανεργία συνδέεται στενά με τις διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου και εμφανίζεται κατά τη διάρκεια οικονομικής κάμψης και ύφεσης. Αντανακλά τη μείωση της συνολικής ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες, που οδηγεί σε μειωμένη παραγωγή και απώλειες θέσεων εργασίας. Η κυκλική ανεργία είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη σε μακροοικονομικές συνθήκες, όπως η αύξηση του ΑΕΠ, τα επίπεδα επενδύσεων και οι καταναλωτικές δαπάνες. Κατά τη διάρκεια των οικονομικών επεκτάσεων, η κυκλική ανεργία τείνει να μειώνεται καθώς αυξάνεται η ζήτηση και η οικονομική δραστηριότητα. Οι κατάλληλες αντικυκλικές δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές με στόχο την τόνωση της ζήτησης και της οικονομικής δραστηριότητας μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό της κυκλικής ανεργίας (Feng et al., 2018).

Τεχνολογική ανεργία

Η τεχνολογική ανεργία προέρχεται από τον εκτοπισμό των εργαζομένων από τις τεχνολογικές εξελίξεις και την αυτοματοποίηση. Καθώς η τεχνολογία εξελίσσεται, ορισμένες θέσεις εργασίας καθίστανται περιττές ή εκτελούνται πιο αποτελεσματικά από μηχανές, οδηγώντας σε απώλεια θέσεων εργασίας για τα επηρεαζόμενα άτομα. Η τεχνολογική ανεργία οφείλεται στον αυτοματισμό, τη ρομποτική, την τεχνητή νοημοσύνη και τις εξελίξεις στις ψηφιακές τεχνολογίες. Συχνά επηρεάζει τις βιομηχανίες που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε καθημερινές και επαναλαμβανόμενες εργασίες. Για την αντιμετώπιση της τεχνολογικής ανεργίας, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να επικεντρωθούν στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας και στη διευκόλυνση της μετάβασης σε νέους κλάδους και επαγγέλματα.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτοί οι τύποι ανεργίας δεν αλληλοαποκλείονται και συχνά μπορούν να συνυπάρχουν σε μια οικονομία. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης (κυκλική ανεργία), οι εργαζόμενοι μπορεί να βιώσουν μεγαλύτερες περιόδους ανεργίας (ανεργία τριβής) λόγω έλλειψης ευκαιριών εργασίας. Επιπλέον, οι διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία μπορούν να επιδεινώσουν την ανεργία κατά τη διάρκεια οικονομικής ύφεσης (Lima et al., 2021).

Συμπερασματικά, η κατανόηση των διαφορετικών τύπων και αιτιών ανεργίας είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών και παρεμβάσεων. Ο κάθε τύπος ανεργίας έχει ξεχωριστή προέλευση και επιπτώσεις. Η συνολική αντιμετώπιση της ανεργίας απαιτεί έναν συνδυασμό στρατηγικών που βελτιώνουν την πληροφόρηση και την αποτελεσματικότητα στην αγορά εργασίας, ενισχύουν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, προάγουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και διευκολύνουν την προσαρμογή στις τεχνολογικές εξελίξεις. Υιοθετώντας μια πολύπλευρη προσέγγιση, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αντιμετωπίσουν τη μείωση των ποσοστών ανεργίας και να προωθήσουν βιώσιμες και συμπεριληπτικές αγορές εργασίας.

1.3. Συνέπειες της ανεργίας

Η ανεργία έχει ευρείες συνέπειες που εκτείνονται πέρα από τις ατομικές δυσκολίες, και επηρεάζει τόσο τα άτομα όσο και τις κοινωνίες σε διάφορα επίπεδα. Στη συνέχεια θα διερευνήσουμε τις πολύπλευρες συνέπειες της ανεργίας, τονίζοντας τις οικονομικές, κοινωνικές και ατομικές συνέπειες.

Οικονομικές συνέπειες

Η ανεργία θέτει σημαντικές οικονομικές προκλήσεις για τα άτομα και την κοινωνία στο σύνολό της. Πρώτα και κύρια, οδηγεί σε απώλεια εισοδήματος για τα άνεργα άτομα, μειώνοντας την αγοραστική τους δύναμη και δυνητικά οδηγώντας τα σε οικονομική δυσπραγία. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένες καταναλωτικές δαπάνες και σε μειωμένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, γεγονός που μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις και την οικονομία στο σύνολό της (Jarosch, 2023).

Η ανεργία εμποδίζει επίσης την οικονομική ανάπτυξη και την παραγωγικότητα. Ένα υψηλό ποσοστό ανεργίας συνεπάγεται σπατάλη ανθρώπινων πόρων και δεξιοτήτων, που διαφορετικά θα μπορούσαν να συμβάλουν στην παραγωγή και την οικονομική ανάπτυξη. Η απώλεια ειδικευμένων εργαζομένων λόγω της ανεργίας μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της καινοτομίας, της τεχνολογικής προόδου και της ανταγωνιστικότητας.

Επιπλέον, η ανεργία επιβαρύνει τα δημόσια οικονομικά. Οι κυβερνήσεις συχνά επιβαρύνονται με υψηλότερα έξοδα με τη μορφή επιδομάτων ανεργίας, προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας και πρωτοβουλιών επαναπασχόλησης. Αυτές οι αυξημένες δαπάνες, σε συνδυασμό με μειωμένα φορολογικά έσοδα από χαμηλότερη οικονομική δραστηριότητα, μπορούν να οδηγήσουν σε δημοσιονομικά ελλείμματα και αύξηση του δημόσιου χρέους (Brand, 2015).

Κοινωνικές συνέπειες

Η ανεργία έχει εκτεταμένες κοινωνικές επιπτώσεις που μπορούν να υπονομεύσουν την κοινωνική συνοχή και ευημερία. Πρώτον, η ανεργία συχνά επιδεινώνει την εισοδηματική ανισότητα. Η απώλεια εισοδήματος και ευκαιριών απασχόλησης επηρεάζει δυσανάλογα τις ευάλωτες ομάδες, διευρύνοντας το χάσμα μεταξύ εργαζομένων και ανέργων και οδηγώντας κάποιες φορές σε κοινωνικές αναταραχές.

Η ανεργία ασκεί επίσης πίεση στα δίκτυα κοινωνικής ασφάλισης. Καθώς βασίζονται περισσότερα άτομα σε προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας, αυξάνεται η πίεση στους δημόσιους πόρους. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε προκλήσεις όσον αφορά την παροχή επαρκούς υποστήριξης και υπηρεσιών σε όσους έχουν ανάγκη, προκαλώντας πιθανώς κοινωνικές ανισότητες και μειώνοντας την κοινωνική κινητικότητα.

Επιπλέον, η ανεργία μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη δυναμική της οικογένειας. Το οικονομικό άγχος, οι τεταμένες σχέσεις και τα αυξημένα ψυχολογικά βάρη μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλότερα ποσοστά ενδοοικογενειακών συγκρούσεων και οικογενειακής αποσύνθεσης. Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε νοικοκυριά με άνεργους γονείς μπορεί να βιώσουν μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στο μορφωτικό τους

επίπεδο, τις μελλοντικές προοπτικές απασχόλησης και τη γενικότερη ευημερία τους (Jarosch, 2023).

Ατομικές συνέπειες

Η ανεργία έχει σοβαρές συνέπειες σε ατομικό επίπεδο που ξεπερνούν τις οικονομικές δυσκολίες. Οι παρατεταμένες περιόδους ανεργίας μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια αυτοεκτίμησης, αξιοπρέπειας και αίσθησης σκοπού, διαβρώνοντας την ψυχολογική ευημερία των ατόμων. Ο αρνητικός αντίκτυπος στην ψυχική υγεία, συμπεριλαμβανομένων των αυξημένων ποσοστών κατάθλιψης, άγχους και διαταραχών που σχετίζονται με το στρες, αποτελεί κοινή έκβαση της ανεργίας (Rözer et al., 2020).

Η ανεργία μπορεί επίσης να οδηγήσει σε απώλεια ανθρώπινου κεφαλαίου. Όσο περισσότερο τα άτομα παραμένουν άνεργα, τόσο πιο πιθανό είναι οι δεξιότητες και η εργασιακή τους εμπειρία να ξεπεραστούν, καθιστώντας όλο και πιο δύσκολη την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας. Αυτή η υποβάθμιση των δεξιοτήτων μπορεί να οδηγήσει σε μακροχρόνιες πληγές, που μειώνουν τις μελλοντικές προοπτικές απασχόλησης και απόκτησης εισοδήματος.

Επιπλέον, η ανεργία μπορεί να εμποδίσει την κοινωνική ένταξη και συμμετοχή των ατόμων. Η απώλεια εργασίας μπορεί να διαταράξει τα κοινωνικά δίκτυα, απομονώνοντας τα άτομα από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τα συστήματα υποστήριξης. Μπορεί επίσης να περιορίσει την πρόσβαση σε ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης και την απόκτηση νέων δεξιοτήτων, εμποδίζοντας περαιτέρω την εξέλιξη της σταδιοδρομίας και την προσωπική ανάπτυξη (Schaal, 2017).

Συμπερασματικά, η ανεργία έχει βαθιές συνέπειες σε οικονομικό, κοινωνικό και ατομικό επίπεδο. Υπονομεύει την οικονομική ανάπτυξη, επιδεινώνει την εισοδηματική ανισότητα, πιέζει τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας και επιβάλλει βαρύ ψυχολογικό φορτίο στα άτομα. Ο μετριασμός των συνεπειών της ανεργίας απαιτεί όχι μόνο αντιμετώπιση των οικονομικών παραγόντων, αλλά και εφαρμογή ολοκληρωμένων συστημάτων κοινωνικής υποστήριξης, υπηρεσιών ψυχικής υγείας και στοχευμένων παρεμβάσεων για τη διευκόλυνση της επαναπρόσληψης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Αναγνωρίζοντας και αντιμετωπίζοντας τις πολύπλευρες συνέπειες της ανεργίας, οι

κοινωνίες μπορούν να εργαστούν για τη δημιουργία πιο συμπεριληπτικών και ανθεκτικών αγορών εργασίας.

1.4. Παράγοντες που επηρεάζουν τα ποσοστά ανεργίας

Το ποσοστό ανεργίας επηρεάζεται από πληθώρα παραγόντων που διαμορφώνουν τη δυναμική της αγοράς εργασίας και συμβάλλουν στις διακυμάνσεις των επιπέδων απασχόλησης. Στη συνέχεια θα κάνουμε μια βαθύτερη ανάλυση των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν τα ποσοστά ανεργίας, που περιλαμβάνει μακροοικονομικούς δείκτες, δημογραφικούς παράγοντες και αλλαγές στην τεχνολογία και την παγκοσμιοποίηση.

Μακροοικονομικοί παράγοντες

Οι μακροοικονομικές συνθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό των ποσοστών ανεργίας. Η οικονομική ανάπτυξη, όπως μετράται με δείκτες όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και τα επίπεδα επενδύσεων, επηρεάζει έντονα τις ευκαιρίες απασχόλησης. Σε περιόδους έντονης οικονομικής επέκτασης, οι επιχειρήσεις τείνουν να αυξάνουν την παραγωγή, οδηγώντας σε υψηλότερη ζήτηση για εργατικό δυναμικό και χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας. Αντίθετα, οι οικονομικές συσπάσεις, οι υφέσεις ή οι οικονομικές κρίσεις οδηγούν σε μειωμένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, με αποτέλεσμα απολύσεις, κλείσιμο επιχειρήσεων και υψηλότερα ποσοστά ανεργίας (Brand, 2015).

Ο πληθωρισμός, ένας άλλος μακροοικονομικός παράγοντας, μπορεί επίσης να επηρεάσει τα ποσοστά ανεργίας. Ο υψηλός πληθωρισμός διαβρώνει την αγοραστική δύναμη, οδηγώντας σε μείωση των καταναλωτικών δαπανών και μειωμένη ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες. Ως απάντηση, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να μειώσουν την παραγωγή και την απασχόληση, οδηγώντας σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας. Μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικές μακροοικονομικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών και δημοσιονομικών μέτρων, για τη διαχείριση του πληθωρισμού και τη σταθεροποίηση των οικονομικών συνθηκών, επηρεάζοντας έτσι τα ποσοστά ανεργίας (Storey, 2016).

Δημογραφικοί παράγοντες

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και οι αλλαγές στη σύνθεση του εργατικού δυναμικού επηρεάζουν σημαντικά τα ποσοστά ανεργίας. Η αύξηση του πληθυσμού, για παράδειγμα, μπορεί να επηρεάσει την προσφορά εργασίας. Όταν η αύξηση του πληθυσμού ξεπερνά τη δημιουργία θέσεων εργασίας, μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, καθώς μπορεί να μην υπάρχουν επαρκείς ευκαιρίες απασχόλησης για το διευρυνόμενο εργατικό δυναμικό. Αντίθετα, σε περιπτώσεις χαμηλής πληθυσμιακής αύξησης ή μείωσης του πληθυσμού, μπορεί να εμφανιστούν ελλείψεις εργατικού δυναμικού, με αποτέλεσμα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας (Mesters & Barnichon, 2018).

Τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό διαδραματίζουν επίσης κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση των ποσοστών ανεργίας. Οι αλλαγές στα κοινωνικά και πολιτιστικά πρότυπα, τα πρότυπα συνταξιοδότησης και οι εκπαιδευτικές επιδιώξεις επηρεάζουν το ποσοστό των ατόμων που συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας. Η μείωση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, όπως τα άτομα που επιλέγουν να μην αναζητήσουν εργασία, μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας, αλλά μπορεί επίσης να αντανakλά τους αποθαρρημένους εργαζομένους που έχουν εγκαταλείψει την εύρεση εργασίας. Αντίθετα, η αύξηση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας καθώς περισσότερα άτομα εισέρχονται ή επανέρχονται στην αγορά εργασίας (Mousteri et al., 2018).

Τεχνολογικές εξελίξεις και παγκοσμιοποίηση

Οι τεχνολογικές εξελίξεις και η παγκοσμιοποίηση είναι δύο σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν τα πρότυπα απασχόλησης και κατά συνέπεια επηρεάζουν τα ποσοστά ανεργίας. Η τεχνολογική πρόοδος, όπως η αυτοματοποίηση, η τεχνητή νοημοσύνη και η ψηφιοποίηση, μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγές στη ζήτηση εργασίας και στη σύνθεση των θέσεων εργασίας. Ενώ η τεχνολογία δημιουργεί νέες ευκαιρίες εργασίας, μπορεί επίσης να καταστήσει ορισμένες δεξιότητες απαρχαιωμένες, με αποτέλεσμα την ανεργία για τους εργαζόμενους σε βιομηχανίες που εκτοπίζονται λόγω αυτοματοποίησης (Lima et al., 2021).

Η παγκοσμιοποίηση, που χαρακτηρίζεται από αυξημένο εμπόριο, εξωτερική ανάθεση και ξένες επενδύσεις, μπορεί επίσης να επηρεάσει τα ποσοστά ανεργίας. Μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγές στο ανταγωνιστικό τοπίο και να αλλάξει τη ζήτηση για εργασία σε διαφορετικούς τομείς ή περιοχές. Οι βιομηχανίες που αντιμετωπίζουν έντονο διεθνή ανταγωνισμό ενδέχεται να αντιμετωπίσουν απώλεια θέσεων εργασίας ή αλλαγές στα πρότυπα απασχόλησης, συμβάλλοντας σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε αυτούς τους τομείς.

Επιπλέον, η παγκοσμιοποίηση μπορεί να επηρεάσει την ευελιξία της αγοράς εργασίας. Η μεγαλύτερη διεθνής κινητικότητα αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων μπορεί να διευκολύνει τις αναπροσαρμογές στην αγορά εργασίας, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς με ανακατανομή πόρων, συμπεριλαμβανομένου του εργατικού δυναμικού. Ωστόσο, αυτή η ευελιξία μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αυξημένη εργασιακή ανασφάλεια και αστάθεια στα επίπεδα απασχόλησης, επηρεάζοντας τα ποσοστά ανεργίας (Feng et al., 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

2.1. Ορισμός και μέτρηση της οικονομικής φτώχειας

Η οικονομική φτώχεια είναι ένα διευρυμένο κοινωνικο-οικονομικό φαινόμενο που επηρεάζει άτομα, οικογένειες και κοινωνίες παγκοσμίως. Η κατανόηση της έννοιας της φτώχειας είναι ζωτικής σημασίας για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους οικονομολόγους και τους κοινωνικούς επιστήμονες στη διαμόρφωση αποτελεσματικών στρατηγικών για την ανακούφιση της φτώχειας και την προώθηση της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε το φαινόμενο της οικονομικής φτώχειας, διερευνώντας τον ορισμό, τη μέτρηση, τα αίτια, τις συνέπειες και τις πιθανές λύσεις.

Η οικονομική φτώχεια αναφέρεται στην κατάσταση κατά την οποία τα άτομα ή τα νοικοκυριά στερούνται επαρκούς εισοδήματος ή πόρων για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες και να ζήσουν μια αξιοπρεπή ζωή. Χαρακτηρίζεται από έλλειψη βασικών αγαθών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων, της στέγης, της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης και της πρόσβασης σε καθαρό νερό. Η φτώχεια είναι πολυδιάστατη και περιλαμβάνει όχι μόνο την υλική στέρηση αλλά και τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις περιορισμένες ευκαιρίες και την άνιση κατανομή των πόρων (Iwu & Opute, 2019).

Η μέτρηση της φτώχειας απαιτεί ισχυρούς δείκτες για την αξιολόγηση της έκτασης και του βάθους της στέρησης. Τα κοινά χρησιμοποιούμενα μέτρα περιλαμβάνουν το όριο της φτώχειας, το οποίο ορίζει ένα όριο εισοδήματος κάτω από το οποίο τα άτομα ή τα νοικοκυριά θεωρούνται φτωχά. Άλλοι δείκτες, όπως το χάσμα της φτώχειας και η σοβαρότητα της φτώχειας, παρέχουν πρόσθετες γνώσεις καθώς ποσοτικοποιούν το βάθος και την ένταση της φτώχειας. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι η μέτρηση της φτώχειας θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη μη οικονομικές πτυχές, όπως η πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες, η ποιότητα της στέγασης και το μορφωτικό επίπεδο, για να αποτυπωθεί η πολυδιάστατη φύση του φαινομένου (Schaal, 2017).

2.2. Αίτια οικονομικής φτώχειας

Η οικονομική φτώχεια είναι το αποτέλεσμα μιας πολύπλοκης αλληλεπίδρασης διαφόρων παραγόντων σε ατομικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο. Διαρθρωτικοί παράγοντες, όπως η άνιση κατανομή του πλούτου, η περιορισμένη πρόσβαση σε παραγωγικούς πόρους και τα κοινωνικά συστήματα που εισάγουν διακρίσεις, συμβάλλουν στην επίμονη φτώχεια. Οι οικονομικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλών μισθών, της ανεργίας, της υποαπασχόλησης και της έλλειψης οικονομικών ευκαιριών, παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στη διαιώνισή της.

Επιπλέον, κοινωνικοί παράγοντες, όπως η ανισότητα των φύλων, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, μπορούν να δημιουργήσουν φραγμούς που εμποδίζουν τα άτομα και τις κοινότητες να ξεφύγουν από τη φτώχεια. Πολιτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς διακυβέρνησης, της διαφθοράς και των αναποτελεσματικών πολιτικών, μπορούν να εμποδίσουν τις προσπάθειες μείωσης της φτώχειας παρεμποδίζοντας τη δίκαιη κατανομή των πόρων και τη βιώσιμη ανάπτυξη (Lister, 2021).

2.3. Συνέπειες οικονομικής φτώχειας

Η οικονομική φτώχεια έχει συνέπειες που εκτείνονται πέρα από την υλική στέρηση. Τα άτομα και τα νοικοκυριά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας αντιμετωπίζουν περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, οδηγώντας σε μειωμένες ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη και κοινωνική κινητικότητα. Η φτώχεια μπορεί να διαιωνίσει τους διαγενεακούς κύκλους, καθώς τα παιδιά που γεννιούνται σε φτωχά νοικοκυριά αντιμετωπίζουν συχνά εμπόδια στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και την ανοδική κοινωνική κινητικότητα (Williams, 2016).

Επιπλέον, η φτώχεια υπονομεύει τη σωματική και ψυχική ευημερία. Η ανεπαρκής διατροφή, η έκθεση σε ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης και η περιορισμένη πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη αυξάνουν την ευπάθεια σε ασθένειες, υποσιτισμό και πρόωρη θνησιμότητα. Η φτώχεια αυξάνει επίσης τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, περιθωριοποίησης και διακρίσεων, ενισχύοντας τις ανισότητες μέσα στην κοινωνία.

Οικονομικά, η φτώχεια εμποδίζει την παραγωγικότητα και την οικονομική ανάπτυξη. Η φτώχεια μειώνει τη συσσώρευση ανθρώπινου κεφαλαίου, πνίγει την επιχειρηματικότητα και περιορίζει τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Οδηγεί σε μειωμένη αγοραστική δύναμη και ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, παρεμποδίζοντας την οικονομική ανάπτυξη και διακινδυνώνοντας τον κύκλο φτώχειας (Lister, 2021).

2.4. Προσεγγίσεις για την ανακούφιση της φτώχειας

Η αντιμετώπιση της οικονομικής φτώχειας απαιτεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που συνδυάζει βραχυπρόθεσμα μέτρα ανακούφισης και μακροπρόθεσμες διαρθρωτικές παρεμβάσεις. Οι βραχυπρόθεσμες στρατηγικές περιλαμβάνουν δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας, όπως προγράμματα μεταφοράς μετρητών και στοχευμένες επιδοτήσεις, για την παροχή άμεσης βοήθειας σε όσους έχουν ανάγκη. Αυτά τα προγράμματα μπορούν να ανακουφίσουν τις άμεσες δυσκολίες, να βελτιώσουν την πρόσβαση σε βασικές ανάγκες και να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη.

Οι μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις επικεντρώνονται στη βιώσιμη ανάπτυξη, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την οικονομική ενδυνάμωση. Αυτές περιλαμβάνουν επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση δεξιοτήτων για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας, την προώθηση συμπεριληπτικών οικονομικών πολιτικών που δημιουργούν αξιοπρεπή και παραγωγική απασχόληση και την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας. Επιπλέον, η βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, καθαρό νερό, αποχέτευση και στέγαση αποτελούν βασικά στοιχεία των στρατηγικών μείωσης της φτώχειας (Bossert et al., 2019).

2.5. Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για τη μείωση της φτώχειας

Οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για τη μείωση της φτώχειας αναγνωρίζουν τη διασύνδεση των διαφόρων διαστάσεων του φαινομένου και στοχεύουν στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών του. Αυτές οι προσεγγίσεις απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες σε πολλούς τομείς και επίπεδα διακυβέρνησης.

Ακολουθούν ορισμένα βασικά στοιχεία των ολοκληρωμένων στρατηγικών μείωσης της φτώχειας.

Συνοχή πολιτικής και θεσμική μεταρρύθμιση

Οι αποτελεσματικές στρατηγικές μείωσης της φτώχειας απαιτούν συνεκτικές πολιτικές σε όλους τους τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η γεωργία και η κοινωνική προστασία. Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και υπεύθυνης διακυβέρνησης, της διαφανούς κατανομής των πόρων και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων χωρίς αποκλεισμούς. Η ενίσχυση των θεσμών και η προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης μπορεί να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών για τη μείωση της φτώχειας (Ravallion, 2015).

Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου

Οι επενδύσεις στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου είναι θεμελιώδεις για να σπάσει ο κύκλος της φτώχειας. Η πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και ευκαιρίες δια βίου μάθησης μπορεί να εξοπλίσει τα άτομα με τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για καλύτερες προοπτικές απασχόλησης και ανοδική κοινωνική κινητικότητα. Ομοίως, η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων της προληπτικής φροντίδας και θεραπείας, είναι απαραίτητη για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της υγείας και τη μείωση του φόρτου των ασθενειών που σχετίζονται με τη φτώχεια (Lister, 2021).

Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς

Η οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και υπέρ των φτωχών είναι απαραίτητη για τη μείωση της φτώχειας. Οι πολιτικές πρέπει να στοχεύουν στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την επιχειρηματικότητα, τις επενδύσεις και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η προώθηση τομέων με υψηλή ένταση εργασίας, η υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η ενίσχυση της πρόσβασης των φτωχών σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες μπορεί να προωθήσει την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και να μειώσει τις εισοδηματικές ανισότητες (Williams, 2016).

Δίκτυα κοινωνικής προστασίας και ασφάλειας

Η θέσπιση ολοκληρωμένων συστημάτων κοινωνικής προστασίας είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία των ευάλωτων πληθυσμών από τους κινδύνους και τους κραδασμούς που συνδέονται με τη φτώχεια. Τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας, όπως οι μεταφορές μετρητών, τα προγράμματα δημοσίων έργων και τα προγράμματα υγειονομικής ασφάλισης, παρέχουν ένα μαξιλάρι για όσους ζουν στη φτώχεια και βοηθούν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι οικονομικών κραδασμών και φυσικών καταστροφών (Schaal, 2017).

Αντιμετώπιση διαρθρωτικών ανισοτήτων και κοινωνικού αποκλεισμού

Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της φτώχειας πρέπει να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές ανισότητες και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Αυτό απαιτεί την προώθηση της ισότητας των φύλων, τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των περιθωριοποιημένων ομάδων και την παροχή ίσων ευκαιριών για όλους. Η άρση των εμποδίων στην πρόσβαση σε πόρους, υπηρεσίες και διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων (Lister, 2021).

Βιώσιμη ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος

Οι στρατηγικές μείωσης της φτώχειας θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, δίνοντας έμφαση στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η διασφάλιση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της φτώχειας και στη μακροπρόθεσμη ευημερία (Bossert et al., 2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

3.1. Ορισμός και ταξινόμηση του εγκλήματος

Το έγκλημα είναι ένα σύνθετο και πολύπλευρο κοινωνικό φαινόμενο που έχει εκτεταμένες επιπτώσεις για τα άτομα, τις κοινότητες και τις κοινωνίες. Η κατανόηση της έννοιας του εγκλήματος είναι απαραίτητη για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους εγκληματολόγους και τους κοινωνικούς επιστήμονες στη διαμόρφωση αποτελεσματικών στρατηγικών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εγκληματικής συμπεριφοράς. Στη συνέχεια θα παρέχουμε μια ολοκληρωμένη εξέταση του εγκλήματος, διερευνώντας τον ορισμό του, τις αιτίες, τις συνέπειες και τις πιθανές λύσεις.

Έγκλημα μπορεί να οριστεί ως οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη που παραβιάζει τους ισχύοντες νομικούς κανόνες και κανονισμούς, οι οποίοι θεσπίζονται από την κοινωνία για τη διατήρηση της τάξης, την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και τη διασφάλιση της δημόσιας ασφάλειας. Η εγκληματική συμπεριφορά περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ενεργειών, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των βίαιων αδικημάτων, των εγκλημάτων ιδιοκτησίας, των εγκλημάτων λευκού γιακά, του οργανωμένου εγκλήματος και του ηλεκτρονικού εγκλήματος. Τα εγκλήματα συνήθως κατηγοριοποιούνται ως κακουργήματα ή πλημμελήματα με βάση τη σοβαρότητα του αδικήματος, με διαφορετικές νομικές συνέπειες να συνδέονται με κάθε κατηγορία (Short Jr, 2018).

Το έγκλημα, επίσης, θεωρείται ως ένα φάσμα εκδηλώσεων διάφορων μορφών βίας (φυσικής, ψυχολογικής, σεξουαλικής και αποστέρησης), το οποίο απαντάται τόσο στις διαπροσωπικές όσο και στις συλλογικές σχέσεις. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, από το 1996, αντιλαμβάνεται το έγκλημα ως πρόβλημα δημόσιας υγείας: αυξάνονται συνεχώς τα περιστατικά αναπηρίας και θανάτων που προκαλούνται από εγκλήματα, ενώ ως έμμεση συνέπεια θεωρείται ο «φόβος του εγκλήματος», δηλαδή ο φόβος του ατόμου ότι θα πέσει θύμα επίθεσης ή κλοπής (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

3.2. Αίτια του εγκλήματος

Η κατανόηση των αιτιών του εγκλήματος είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης του εγκλήματος. Το έγκλημα έχει πολύπλοκα και αλληλένδετα αίτια που λειτουργούν σε ατομικό, κοινωνικό και δομικό επίπεδο. Οι παράγοντες που συμβάλλουν στην εγκληματική συμπεριφορά είναι οι εξής:

Ατομικοί παράγοντες

Ορισμένα ατομικά χαρακτηριστικά και εμπειρίες μπορούν να αυξήσουν την τάση για εγκληματική συμπεριφορά. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν βιολογικούς παράγοντες (γενετικές προδιαθέσεις, εγκεφαλικές ανωμαλίες), ψυχολογικούς παράγοντες (αντικοινωνικά χαρακτηριστικά προσωπικότητας, παρορμητικότητα) και προσωπικές εμπειρίες (παιδική κακοποίηση, έκθεση στη βία, κατάχρηση ουσιών) (Hinton, 2016).

Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες

Οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των ποσοστών εγκληματικότητας. Τα υψηλά επίπεδα φτώχειας, η εισοδηματική ανισότητα, η ανεργία, η έλλειψη ευκαιριών εκπαίδευσης και η περιορισμένη πρόσβαση σε βασικούς πόρους και κοινωνικές υπηρεσίες μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που ευνοεί την εγκληματική συμπεριφορά. Η κοινωνική αποδιοργάνωση, η αποσύνθεση της γειτονιάς και η έλλειψη κοινοτικής συνοχής συμβάλλουν επίσης στην επικράτηση του εγκλήματος σε ορισμένες περιοχές (Ilan, 2017).

Κοινωνικοί παράγοντες

Κοινωνικοί παράγοντες όπως οι πολιτισμικοί κανόνες, οι διαδικασίες κοινωνικοποίησης και η επιρροή των μέσων ενημέρωσης μπορούν να επηρεάσουν την εγκληματική συμπεριφορά. Οι πολιτιστικές αξίες που εξυμνούν τη βία, η παρουσία υποκουλτούρων που υποστηρίζουν την εγκληματική δραστηριότητα και η έκθεση σε βίαιο περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης μπορούν να διαμορφώσουν στάσεις και συμπεριφορές, αυξάνοντας τον κίνδυνο εγκληματικής εμπλοκής (Farrington et al., 2017).

Δομικοί παράγοντες

Οι δομικοί παράγοντες αναφέρονται σε ευρύτερα κοινωνικά και οικονομικά συστήματα που μπορούν να συμβάλουν στην εγκληματικότητα. Οι ανεπαρκείς κοινωνικές πολιτικές, οι συστημικές διακρίσεις, οι περιορισμένες ευκαιρίες για κοινωνική κινητικότητα και τα αναποτελεσματικά συστήματα ποινικής δικαιοσύνης μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που διαιωνίζει την εγκληματική συμπεριφορά. Η οικονομική αστάθεια, οι πολιτικές αναταραχές και οι κοινωνικές ανισότητες επηρεάζουν επίσης τα ποσοστά εγκληματικότητας (Short Jr, 2018).

3.3. Συνέπειες του εγκλήματος

Το έγκλημα έχει ευρείες συνέπειες που εκτείνονται πέρα από τα άμεσα θύματα και τους δράστες. Αυτές οι συνέπειες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε ατομικές, κοινωνικές και οικονομικές.

Ατομικές συνέπειες

Τα θύματα εγκληματικών πράξεων συχνά υφίστανται σωματική και ψυχολογική βλάβη, συμπεριλαμβανομένων τραυματισμών, τραύματος, φόβου και απώλειας περιουσίας. Οι παραβάτες αντιμετωπίζουν νομικές συνέπειες, όπως φυλάκιση ή αναστολή, που μπορεί να διαταράξουν τη ζωή τους και να περιορίσουν τις μελλοντικές ευκαιρίες για αποκατάσταση και επανένταξη στην κοινωνία (Hinton, 2016).

Κοινωνικές συνέπειες

Το έγκλημα μειώνει την εμπιστοσύνη, την κοινωνική συνοχή και την κοινοτική ευημερία. Δημιουργεί φόβο και ανασφάλεια, επηρεάζοντας την ποιότητα ζωής των ατόμων και των κοινοτήτων. Το έγκλημα μπορεί επίσης να συμβάλει στην κατάρρευση των κοινωνικών κανόνων, να καταπονήσει τους κοινωνικούς θεσμούς και να εμποδίσει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη (Farrington et al., 2017).

Οικονομικές συνέπειες

Το έγκλημα επιβάλλει σημαντικό οικονομικό κόστος στις κοινωνίες. Το άμεσο κόστος περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με την επιβολή του νόμου, το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων. Το έμμεσο κόστος περιλαμβάνει απώλεια παραγωγικότητας, μειωμένες επενδύσεις, μειωμένο τουρισμό και το βάρος των προσπαθειών πρόληψης του εγκλήματος. Επιπλέον, το έγκλημα μπορεί να εμποδίσει την οικονομική ανάπτυξη αποτρέποντας τις επενδύσεις και υπονομεύοντας το κοινωνικό κεφάλαιο (Ilan, 2017).

3.4. Απαντήσεις στο έγκλημα

Η αντιμετώπιση του εγκλήματος απαιτεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που συνδυάζει την πρόληψη του εγκλήματος, την επιβολή του νόμου και την αποκατάσταση. Μερικές βασικές στρατηγικές και απαντήσεις περιλαμβάνουν.

Πρόληψη του εγκλήματος

Οι στρατηγικές πρόληψης του εγκλήματος στοχεύουν στη μείωση της εμφάνισης εγκληματικής συμπεριφοράς αντιμετωπίζοντας τα υποκείμενα αίτια και τους παράγοντες κινδύνου. Αυτές οι στρατηγικές περιλαμβάνουν την πρόληψη του εγκλήματος ανά περίπτωση, η οποία επικεντρώνεται στην τροποποίηση του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος για την αποτροπή της εγκληματικής δραστηριότητας, καθώς και την πρόληψη του κοινωνικού εγκλήματος, η οποία στοχεύει τα βαθύτερα αίτια μέσω πρωτοβουλιών όπως η κοινοτική ανάπτυξη, η εκπαίδευση και τα κοινωνικά προγράμματα (Eck & Weisburd, 2015).

Επιβολή του νόμου

Η αποτελεσματική επιβολή του νόμου είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της δημόσιας ασφάλειας, την αποτροπή της εγκληματικής δραστηριότητας και τη σύλληψη των παραβατών. Αυτό περιλαμβάνει προληπτικές στρατηγικές αστυνόμευσης, συλλογή πληροφοριών, έρευνα και δίκαιη και αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης. Οι συλλογικές προσπάθειες μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, των κοινοτικών οργανώσεων και του κοινού είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης

και της ασφάλειας της κοινότητας και την πρόληψη του εγκλήματος (Farrington et al., 2017).

Αποκατάσταση και επανένταξη

Τα προγράμματα αποκατάστασης στοχεύουν στην αντιμετώπιση των υποκείμενων παραγόντων που συμβάλλουν στην εγκληματική συμπεριφορά, προάγουν την προσωπική ανάπτυξη και διευκολύνουν την επιτυχή επανένταξη στην κοινωνία. Αυτά τα προγράμματα μπορεί να περιλαμβάνουν εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, υπηρεσίες ψυχικής υγείας, θεραπεία κατάχρησης ουσιών και υποστήριξη για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων ζωής. Η διασφάλιση της πρόσβασης σε αυτά τα προγράμματα κατά τη διάρκεια της φυλάκισης και η παροχή υποστήριξης μετά την αποφυλάκιση μπορεί να μειώσει τα ποσοστά υποτροπής και να προωθήσει τη μακροπρόθεσμη αποκατάσταση (Lochner, 2020).

Κοινωνικές παρεμβάσεις

Οι κοινωνικές παρεμβάσεις περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων που συμβάλλουν στην εγκληματικότητα. Αυτό περιλαμβάνει προσπάθειες για την ανακούφιση της φτώχειας, τη μείωση της εισοδηματικής ανισότητας, τη βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και τις ευκαιρίες απασχόλησης και την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης. Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και των θετικών σχέσεων με την κοινότητα, και η ενδυνάμωση ατόμων και κοινοτήτων είναι ζωτικής σημασίας συστατικά των ολοκληρωμένων στρατηγικών πρόληψης του εγκλήματος (Ravallion, 2015).

Διεθνής συνεργασία

Δεδομένης της παγκόσμιας φύσης του εγκλήματος, η διεθνής συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση διεθνών εγκλημάτων όπως η εμπορία ανθρώπων, η διακίνηση ναρκωτικών και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Η συνεργασία μεταξύ των χωρών για την ανταλλαγή πληροφοριών, την επιβολή του νόμου και την εναρμόνιση των νομικών πλαισίων ενισχύει την ικανότητα διερεύνησης και δίωξης παραβατών που εμπλέκονται σε διασυνοριακές εγκληματικές δραστηριότητες (Short Jr, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΣΧΕΣΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

4.1. Εισαγωγή

Οι σύγχρονες κοινωνιολογικές προσεγγίσεις για τα αίτια του εγκλήματος εντάσσονται σε μία από τις παρακάτω τέσσερις θεωρητικές αντιλήψεις: α) τη θεωρία κοινωνικού ελέγχου, που υποστηρίζει ότι βασικό αίτιο του εγκλήματος είναι η απουσία ελέγχων επί της συμπεριφοράς του ατόμου, β) η θεωρία στελέχους, που δίνει έμφαση στην δομικά προερχόμενη πίεση ως τον πρωταρχικό παράγοντα, γ) η θεωρία κοινωνικής μάθησης, η οποία αποδίδει την εγκληματική συμπεριφορά στην ανάπτυξη και ενίσχυση αποκλίνουσων αξιών και δ) τα μοντέλα ενσωμάτωσης, που συνδυάζουν σε ένα γενικό σώμα ερμηνευτικών αρχών στοιχεία από δύο ή περισσότερες από τις παραπάνω θεωρίες (Thornberry & Christenson, 1984).

Οι παραπάνω προσεγγίσεις θεωρούν ότι διάφοροι κοινωνικοί παράγοντες προκαλούν την ενασχόληση του ατόμου με το έγκλημα, αλλά σπάνια εξετάζουν αν υπάρχει αμοιβαία αιτιώδης σχέση ανάμεσα στα αίτια και στο έγκλημα, δηλαδή αν αλληλοενισχύονται κατά τη διάρκεια της ζωής του ατόμου. Η θεωρία κοινωνικού ελέγχου, για παράδειγμα, παράγοντες όπως το δέσιμο με τους γονείς, η επιτυχία στο σχολείο και την εργασία και η πίστη σε συμβατικές αξίες ασκούν αρνητική επίδραση στην ενασχόληση με το έγκλημα· παρόλα αυτά, η θεωρία δεν περιλαμβάνει τα αιτιώδη μονοπάτια από την παραβατικότητα προς οποιονδήποτε από τους παραπάνω παράγοντες (Thornberry & Christenson, 1984).

Η εγκληματολογία εξετάζει σε μεγάλο βαθμό το ζήτημα της σχέσης ανάμεσα στις οικονομικές αντιξοότητες και το έγκλημα. Αυτή η σχέση μοιάζει εμφανής, αλλά χρειάζεται περαιτέρω έρευνα για να διασαφηνίσει τους μηχανισμούς που την διέπουν και τον βαθμό που συσχετίζονται ως αίτιο και αιτιατό (Polk & White, 1999). Η έννοια της οικονομικής δυσχέρειας/ αντιξοότητας περιλαμβάνει παράγοντες όπως η φτώχεια, η ανεργία και οι οικονομικές ανισότητες. Οι παράγοντες αυτοί, από την οπτική της ψυχικής

υγείας, σχετίζονται ισχυρά με το επίπεδο βίας εντός μίας κοινωνίας (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Ο Γάλλος στατιστικολόγος Andre Guerry διαπίστωσε το 1829 ότι, τα ποσοστά εγκληματικότητας συνδέονταν άμεσα με την οικονομική φτώχεια, παρότι οι πλουσιότερες περιοχές της Γαλλίας παρουσίαζαν τα υψηλότερα ποσοστά εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Ο Guerry διαπίστωσε ότι αυτές οι πλούσιες επαρχίες διέθεταν και πολλούς εξαθλιωμένους κατοίκους, ότι σημαντικός παράγοντας πρόκλησης εγκλημάτων είναι η φτώχεια και η ευκαιρία και ότι, υπήρχαν περισσότερες ευκαιρίες για εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας στις εύπορες περιοχές. Ο θεμελιωτής της ηθικής στατιστικής Adolphe Quetelet κατέληξε σε παρόμοια συμπεράσματα το 1831, στην ανάλυσή του για τα υπδείγματα εγκλημάτων στη Δυτική Ευρώπη. Εστιάζοντας τη μελέτη του σε περιοχές που βίωναν ραγδαία οικονομική αλλαγή, διαπίστωσε ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας είναι πιο συχνά όταν υπάρχει μεγάλη ανισότητα, ενώ η έντασή τους αυξάνεται όταν τα άτομα βιώνουν ραγδαία μετάβαση από την ευμάρεια στην φτώχεια (Neustrom et. al., 1988).

Πέραν της οικονομικής φτώχειας, πολλοί αναλυτές διαπιστώνουν θετική συσχέτιση ανάμεσα των ποσοστών ανεργίας και εγκληματικότητας. Τα ερωτήματα που τίθενται είναι αν η ανεργία προκαλεί το έγκλημα, αν το έγκλημα προκαλεί την ανεργία ή αν υπάρχουν τρίτοι παράγοντες που προκαλούν και τα δύο. Οι θεωρητικές βάσεις της αιτιώδους σχέσης αναπτύχθηκαν από τον Becker (1968), τον Stigler και τον Ehrlich (1973), μεταξύ άλλων. Το μοντέλο του Ehrlich, για παράδειγμα, υποθέτει ότι το άτομο μοιράζει τον χρόνο του ανάμεσα σε νόμιμες και ριψοκίνδυνες παράνομες δραστηριότητες. Αν οι ευκαιρίες για νόμιμο εισόδημα περιοριστούν σε σχέση με τα πιθανά κέρδη από το έγκλημα, το μοντέλο προβλέπει ότι θα αυξηθεί το έγκλημα. Η αυξημένη ανεργία είναι ένας από τους παράγοντες που αποτυπώνει τις λιγότερες ευκαιρίες για νόμιμο εισόδημα (Papps & Winkelmann, 2000).

4.2. Οι οικονομικοί κύκλοι και η επίδραση στην εγκληματικότητα

4.2.1. Η κατάσταση της οικονομίας και η εγκληματικότητα

Στις ΗΠΑ έχουν διεξαχθεί πολλές μελέτες για τις οικονομικές υφέσεις που έχει υποστεί η χώρα την περίοδο 1933-1981, οι οποίες καταλήγουν ότι οι οικονομικοί κύκλοι ενισχύουν την εγκληματικότητα μέσα σπό τέσσερις μηχανισμούς. Πρώτον, η ύφεση σημαίνει ότι μειώνονται τα νόμιμα μέσα για διατήρηση των προηγούμενων προτύπων διαβίωσης, με συνέπεια να αυξάνεται η πιθανότητα προσφυγής σε εγκληματικά μέσα, παρά τον κίνδυνο φυλάκισης. Δεύτερον, αυξάνεται η βαρύτητα των εγκλημάτων, επειδή περισσότεροι άνθρωποι βρίσκονται στα σπίτια τους και έρχονται αντιμέτωποι με τους εγκληματίες, ειδικά στις περιπτώσεις διαρρήξεων. Τρίτον, η απογοήτευση που προκαλεί μία οικονομική ύφεση συχνά αυξάνει την χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών, με συνέπεια να αυξάνονται τα επίπεδα βίαιης και επιθετικής συμπεριφοράς. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο συγκεκριμένος μηχανισμός δεν είναι σταθερός σε κάθε οικονομική κρίση. Τέταρτον, μειώνονται οι πόροι που διατίθενται για αστυνόμευση και απονομή δικαιοσύνης, με συνέπεια να παρουσιάζονται περισσότερες ευκαιρίες για εγκληματικές ενέργειες (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Η κατάσταση της οικονομίας ενός κράτους αποτυπώνεται από το ΑΕΠ, την ανεργία και το κατά κεφαλήν εισόδημα. Αναφορικά με τη σχέση ΑΕΠ και εγκληματικότητας, η επίδραση μπορεί να διακριθεί σε μακροχρόνια και βραχυχρόνια. Η αύξηση του ΑΕΠ, μακροχρόνια, αναμένεται να παρέχει λιγότερα κίνητρα για εγκληματικές δραστηριότητες, λόγω αύξησης της ατομικής και κοινωνικής ευημερίας. Αντίθετες είναι οι προβλέψεις σε βραχυχρόνιο επίπεδο, επειδή ο ξαφνικός πλουτισμός πολλών ατόμων παρέχει περισσότερες ευκαιρίες στους εγκληματίες, ειδικά για κλοπές και ληστείες (Janko & Popli, 2015· Andresen, 2015).

Η ανεργία είναι ο μακρο-οικονομικός παράγοντας που έχει μελετηθεί περισσότερο σε σχέση με την αύξηση της εγκληματικότητας, επειδή θεωρείται σχεδόν αυταπόδεικτο ότι η αδυναμία παραγωγής εισοδήματος αυξάνει την πιθανότητα και τα κίνητρα για παραβατικές συμπεριφορές. Στο σημείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η ανεργία είναι κυκλικό φαινόμενο, επομένως το επίπεδό της συχνά διακυμαίνεται κατά τους οικονομικούς κύκλους. Επιπλέον, η σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας

εμφανίζεται επειδή πρόκειται για φαινόμενα που πλήττουν συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, που χαρακτηρίζονται ως ευάλωτες. Οι ομάδες αυτές επηρεάζονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις διακυμάνσεις της ανεργίας ή συμμετέχουν σε εγκληματικές δραστηριότητες λόγω της κοινωνικο-οικονομικής θέσης τους (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Η σύγχρονη εγκληματολογία ασχολείται με το ερώτημα αν μπορεί να εξαχθεί ακριβής στατιστική συσχέτιση ανάμεσα στα ποσοστά ανεργίας και εγκληματικότητας, αλλά τα αποτελέσματα των ερευνών είναι μικτά. Η πιο ισχυρή στατιστική σύνδεση παρατηρείται στο επίπεδο της ατομικής εμπειρίας: αν μελετηθούν οι εμπειρίες συγκεκριμένων ομάδων (π.χ. νέοι έως 25 έτη ή ανειδίκευτοι εργάτες), τότε διαπιστώνεται ότι οι άνεργοι είναι πιο πιθανό να καταφύγουν στην ανομία. Επομένως, ακόμα και αν η ανεργία δεν είναι ο κεντρικός ή ο μοναδικός αιτιακός παράγοντας για την παραβατικότητα των νέων, έχει μεγάλη επίδραση όταν μελετάται η εγκληματική ή αντικοινωνική συμπεριφορά (Polk & White, 1999).

Προκειμένου να εξεταστεί ο βαθμός συσχέτισης ανεργίας και εγκληματικότητας χρησιμοποιούνται διάφοροι μέθοδοι. Οι Arvanites and DeFina προχώρησαν σε ανάλυση δεδομένων πάνελ για την περίοδο 1991-2006 σε διάφορες πολιτείες των ΗΠΑ και διαπίστωσαν ότι το ποσοστό ανεργίας είχε διάφορους περιορισμούς, παρότι ήταν εξαιρετικός δείκτης για την κατάσταση της οικονομίας. Τέτοιοι περιορισμοί είναι η υποαπασχόληση, το ποσοστό όσων παραιτηθεί από την αναζήτηση εργασίας και το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στις αλλαγές της οικονομίας και του καθεστώτος απασχόλησης. Για τον λόγο αυτό, ως πιο κατάλληλο δείκτη προτείνουν το Ακαθάριστο Πολιτειακό Προϊόν. Τέλος, η ανάλυσή τους διαπιστώνει ότι οι οικονομικές υφέσεις είχαν σημαντική επίδραση στις κλοπές και τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (Andresen, 2015).

Ένα μεθοδολογικό ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί απορρέει από το γεγονός ότι, η πλειονότητα των μελετών βασίζεται στις εποχιακές διακυμάνσεις των μακρο-οικονομικών συνθηκών. Συνέπεια είναι η απουσία ελέγχου των μεταβλητών που ασκούν προκυκλική πίεση στα ποσοστά εγκληματικότητας, επομένως υποβαθμίζεται η συσχέτιση ανεργίας-εγκληματικότητας. Για παράδειγμα, η κατανάλωση αλκοόλ διακυμαίνεται προκυκλικά και τείνει να έχει ανεξάρτητη επίδραση στην εγκληματική

συμπεριφορά, ενώ παρόμοια υποδείγματα υφίστανται για την χρήση ναρκωτικών και τη διαθεσιμότητα όπλων. Επιπλέον, η μείωση του εισοδήματος κατά τη διάρκεια μίας ύφεσης οδηγεί και στη μείωση των αγορών αγαθών που έχουν αξία κλοπής, επομένως είναι λιγότεροι οι στόχοι για εγκληματικές δραστηριότητες. Αν το ερώτημα περιοριζόταν «Πόσο περιμένουμε να αυξηθεί η εγκληματικότητα στην επόμενη ύφεση;», τότε θα αρκούσε η μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων. Όταν, όμως, εκτιμάται η επίδραση της ανεργίας στη ροπή ενασχόλησης με το έγκλημα, πρέπει στατιστικά να εξεταστούν και άλλες μεταβλητές (Raphael & Winter-Ebmer, 2001).

Ένα επιπλέον πρόβλημα που συνδέεται με την ερμηνεία της εμπειρικής σχέσης ανάμεσα στην ανεργία και την εγκληματικότητα αφορά την κατεύθυνση της αιτιώδους σχέσης. Στον βαθμό, δηλαδή, που η εγκληματική δραστηριότητα μειώνει την απασχολησιμότητα των παραβατών – είτε λόγω της επίδρασης από την φυλάκιση ή λόγω της διστακτικότητας για νόμιμη απασχόληση – τότε η εγκληματική δραστηριότητα μπορεί να συμβάλει στην ανεργία. Επιπλέον, το επίπεδο εγκληματικότητας επηρεάζει αρνητικά τα επίπεδα απασχόλησης, ιδιαίτερα στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο. Η έρευνα των Raphael & Winter-Ebmer (2001) στις ΗΠΑ διαπίστωσε ότι τα ποσοστά εγκληματικότητας ήταν υψηλότερα σε περιοχές με υψηλή συγκέντρωση ανέργων. Επίσης, παρατήρησαν ότι τα άτομα με τις χειρότερες εργασιακές προοπτικές (οι νέοι Αφροαμερικάνοι άνδρες) ήταν πιο πιθανό να εμπλακούν με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης (Raphael & Winter-Ebmer, 2001).

Η έρευνα των Polk & White (1999) για την ανεργία των νέων στην Αυστραλία έθεσε το πρόβλημα εντός του γενικότερου πλαισίου της περιόδου, που χαρακτηριζόταν από αύξηση της γενικής ανεργίας, της φτώχειας, τις περικοπές στις δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης, όπως και η εδραίωση κουλτούρας ανταγωνιστικού ατομικισμού. Αυτές οι γενικές τάσεις επέδρασαν αρνητικά σε μεγάλη μερίδα του νεαρού πληθυσμού, προκαλώντας το φαινόμενο της «εγκαταλελειμμένης νεολαίας». Παρόλα αυτά, τα ποσοστά παραβατικότητας των νέων αυξήθηκαν σαφώς λιγότερο από το προσδοκώμενο. Επομένως, τέθηκε το ερώτημα γιατί συνέβη αυτό το φαινομενικά παράδοξο γεγονός και οι αναλυτές εστίασαν στη σημασία της ανεργίας και οικονομικής δυσχέρειας για συγκεκριμένες ομάδες του νεαρού πληθυσμού. Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η έκταση της οικονομικής ανισότητας, η άνιση κατανομή των

κοινοτικών πόρων και οι άνισες προοπτικές εργασίας ήταν πιο κατάλληλοι δείκτες για να αναλυθεί η σχέση ανεργίας-εγκλήματος, σε σχέση με την ανάλυση αποκλειστικά αυτών των δύο δεικτών (Polk & White, 1999).

Υπό την οπτική αυτή, η εγκληματικότητα και οι τάσεις απασχόλησης-ανεργίας πρέπει να τεθούν εντός συγκεκριμένων κοινωνικών πλαισίων. Η ανεργία, δηλαδή, επιδρά σε διαφορετικής μορφής νοικοκυριά και εισοδηματικές ομάδες, αλλά ο αντίκτυπος είναι πιο έντονος σε κάποιες περιπτώσεις, π.χ. πολλοί νέοι από τα μεσαία και χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα βιώνουν την φτώχεια και την ανεργία ως μέρος της φυσιολογικής διαδικασίας απόκτησης πανεπιστημιακού πτυχίου ή του ταξιδιού προς την προσωπική και επαγγελματική αποκατάσταση. Παρόλα αυτά, όταν οι οικονομικές συνθήκες καλλιεργούν αντιλήψεις όπως η «εγκαταλελειμμένη νεολαία», η ανεργία δεν θεωρείται πλέον ως κάτι μεταβατικό ή φυσιολογικό εντός του κύκλου της ζωής. Η πεποίθηση που ενδέχεται να επικρατήσει είναι ότι πρόκειται για μία διαρκή συνθήκη, με πολλές μεταπτώσεις στις πρακτικές ευκαιρίες απασχόλησης, ταυτόχρονα με περιορισμό των οικογενειακών πόρων που θα χρησίμευαν ως δίκτυ ασφαλείας. Αυτές οι δυσμενείς συνθήκες ενδέχεται να προκαλέσουν την αντίληψη ότι οι εγκληματικές δραστηριότητες αποτελούν επιλογή αν επιδεινωθεί περαιτέρω η οικονομική κατάσταση του ατόμου (Polk & White, 1999).

4.2.2. Η σχέση της φτώχειας με την εγκληματικότητα

Η εγκληματικότητα θεωρείται ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα κράτη που προσπαθούν να πετύχουν την ανάπτυξή τους. Αυτό σημαίνει ότι κράτη που προσπαθούν να καταπολεμήσουν την φτώχεια συχνά πρέπει ταυτόχρονα να αντιμετωπίσουν την εγκληματικότητα. Η φτώχεια συμβάλλει σε μεγαλύτερο βαθμό σε συγκεκριμένες μορφές εγκλημάτων, όπως στις κλοπές, επειδή πολλοί άνθρωποι το θεωρούν ευκολότερο ή ταχύτερο από την ανεύρεση και διατήρηση κάποιας εργασίας (Yaacoub, 2017).

Η οικονομική φτώχεια, όπως και η ανεργία που αναλύθηκε προηγουμένως, παρατηρείται ότι συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένες περιφέρειες των κρατών ή περιοχές των πόλεων. Οι φτωχοί, δηλαδή, είναι συγκεντρωμένοι – παγιδευμένοι σε περιοχές με συνθήκες εξαθλίωσης, όπου οι ευκαιρίες απασχόλησης είναι περιορισμένες. Το γεγονός

ότι η φτώχεια έχει χωρική διάσταση σημαίνει ότι επηρεάζεται η ικανότητα εύρεσης αμειβόμενης εργασίας, ακόμα και σε περιόδους μείωσης της γενικής ανεργίας, ενώ επηρεάζονται αρνητικά και οι τοπικές υποδομές. Πρόκειται για περιοχές όπου επιδεινώνεται συνεχώς η κατάσταση των κατοικιών και η ποιότητα των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, όπως και η εκπαίδευση. Αυτές οι τάσεις διαιώνισαν της φτώχειας καθορίζουν τον τρόπο που οι φτωχοί άνθρωποι αντιλαμβάνονται τις προοπτικές για το μέλλον τους (Polk & White, 1999).

Το κοινωνικό κύρος και το ποσοστό εγκληματικότητας μίας περιοχής, ακόμα και αν πρόκειται για μία γειτονιά, επιδρά στις πιθανότητες εμφάνισης παραβατικής συμπεριφοράς, ενίοτε και ανεξάρτητα από το κοινωνικο-οικονομικό καθεστώς. Για παράδειγμα, ένα άτομο με χαμηλό εισόδημα που ζει σε περιοχή με μεγάλη εγκληματικότητα είναι πιο πιθανό να επιδείξει παραβατική συμπεριφορά σε σχέση με παρόμοιο άτομο που ζει σε περιοχή με χαμηλή εγκληματικότητα. Το στενό χωρικό πλαίσιο, επομένως, επιδρά στην πιθανότητα κάποιο άνεργο και περιθωριοποιημένο άτομο να προσφύγει σε εγκληματικές δραστηριότητες. Αυτή την υπόθεση εξέτασαν οι Polk & White σε εξαθλιωμένα προάστια του Σίδνεϊ και διαπίστωσαν ότι, ακόμα και τα άτομα που επιδείκνυαν υψηλό επιθυμία για εργασία, ένιωθαν ανήμποροι κατά τη διαδικασία ανεύρεσης επειδή στο οικείο περιβάλλον τους είχαν σχετικά λίγα άτομα ικανά να τους συστήσουν σε αξιοπρεπείς δουλειές. Ο λόγος ήταν ότι στο οικείο περιβάλλον πολλά άτομα ήταν άνεργα, με συνέπεια η ανεργία και η φτώχεια να αναπαράγονται στις εξαθλιωμένες συνοικίες. Υπό αυτή την οπτική, η περιθωριοποίηση και η εγκληματικότητα αντιπροσωπεύουν διαφορετικές όψεις του ίδιου νομίσματος και η οικονομική φτώχεια βρίσκεται στην καρδιά αμφοτέρων (Polk & White, 1999).

Η εμπειρική αποτύπωση της σχέσης φτώχειας- εγκληματικότητας καταγράφηκε σε περιοχές των ΗΠΑ με χρόνια φτώχεια και ανεργία: κατά τη δεκαετία του 1980 η αύξηση της εγκληματικότητας υπήρξε σημαντική και την ακολούθησε μία εξίσου μεγάλη πτώση των ποσοστών εγκληματικότητας την επόμενη δεκαετία. Το 1991, που ήταν η χρονιά που η εγκληματικότητα έφτασε στο ζενίθ της, σχεδόν το 2% του εργατικού δυναμικού των ΗΠΑ (2εκ. άτομα) ήταν έγκλειστο σε κάποια φυλακή και ακόμη 7% (7εκ. άτομα) είχε αποφυλακιστεί ή ήταν σε αναστολή. Η αλλαγή στα ποσοστά εγκληματικότητας συνέπεσε με δύο σημαντικές αλλαγές στην αγορά εργασίας των ΗΠΑ:

τη δραστική μείωση του εισοδήματος για τους νεαρούς ανειδίκευτους εργάτες κατά τη δεκαετία του 1980 και τη ριζική πτώση της γενικής ανεργίας κατά την επόμενη δεκαετία. Αυτές οι εξελίξεις έφεραν στο προσκήνιο το ζήτημα της χρονικής καθυστέρησης ανάμεσα στην αύξηση των ευκαιριών στην επίσημη αγορά εργασίας και τον αντίκτυπο επί των ποσοστών εγκληματικότητας, από την άποψη ότι τα κίνητρα για αποχή από παραβατικές συμπεριφορές δεν γίνονται άμεσα αντιληπτά (Huang et. al., 2004).

Παρομοίως, έρευνες που διεξήχθησαν την περίοδο 1975-1995 στη Γαλλία κατέληξαν ότι, η αύξηση της ανεργίας στην απαιίδευτη νεολαία οδήγησε σε μεγάλη αύξηση των κλοπών και των περιστατικών βίας. Αύξηση της εγκληματικότητας καταγράφηκε και κατά την περίοδο 2008-2016, όταν η οικονομική κρίση και η χρεοκοπία κρατών της ευρωζώνης προκάλεσε μεγάλη αύξηση στα ποσοστά ανεργίας και στον πληθυσμό που ζούσε κάτω από τα όρια της φτώχειας. Τον Σεπτέμβριο του 2016 η ανεργία των νέων κάτω των 25 ετών, άγγιξε το 18.2% στα κράτη της ΕΕ, σε σχέση με 10.8% που ήταν στις ΗΠΑ. Πρέπει να σημειωθεί ότι, υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας καταγράφονται και στα πιο πλούσια κράτη παγκοσμίως, π.χ. το ποσοστό για το Κατάρ το 2016 ήταν 20.41% (112η θέση παγκοσμίως), με το ποσοστό συγκεκριμένα για τις διαρρήξεις σπιτιών και τις κλοπές να φτάνει το 47.54%. Αυτό το παράδοξο εξηγείται από το γεγονός ότι στο Κατάρ εγκληματικές ενέργειες διαπράττονταν συχνά και από τους πλούσιους κατοίκους της χώρας (Yaacoub, 2017).

Όπως και στην περίπτωση της ανεργίας, η σημασία της φτώχειας διαφέρει μεταξύ των κρατών, όπως και μεταξύ περιοχών του ίδιου κράτους. Το ποσό κρατικής βοήθειας που λαμβάνουν οι φτωχοί και οι άνεργοι, όπως και το διάστημα που το λαμβάνουν, δεν σημαίνει το ίδιο για κάθε άτομο ή για το σύστημα, π.χ. ήταν πολύ πιο έντονη η αντίδραση εργαζομένων σε αυτοκινητοβιομηχανίες του Μίσιγκαν σε σχέση με απολυμένους πολυκαταστήματος στο Αρκάνσας, επειδή οι πρώτοι ήταν μέλη του αντίστοιχου συνδικάτου και το κόστος διαβίωσης στο Μίσιγκαν ήταν υψηλότερο. Επομένως, στην ανάλυση της σχέσης φτώχειας και ανεργίας με την εγκληματικότητα υπεισέρχονται παράμετροι όπως η αστικοποίηση, η φυλετική και η ηλικιακή σύνθεση κάθε τοπικής κοινωνίας (Neustrom et. al., 1988).

4.3. Η σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας

4.3.1. Η ανεργία ως ανεξάρτητη μεταβλητή: το κίνητρο για εγκλήματα

Ιστορικά έχουν αναπτυχθεί δύο μεγάλες σχολές σκέψης αναφορικά με τη σχέση ανεργίας-εγκληματικότητας. Η πρώτη σχολή εστιάζει στην «προσφορά θυτών» και η δεύτερη στην «προσφορά θυμάτων». Οι οικονομολόγοι δίνουν έμφαση στην οικονομική συμπεριφορά των πιθανών θυτών και στον τρόπο που αποκρίνονται στις αλλαγές των οικονομικών συνθηκών. Η βασική υπόθεση είναι ότι το άτομο είναι πιο πιθανό να προχωρήσει σε εγκληματική πράξη αν επιθυμεί να διατηρήσει ένα συγκεκριμένο επίπεδο διαβίωσης κατά την περίοδο αύξησης της ανεργίας. Οι κοινωνιολόγοι και οι εγκληματολόγοι αναλύουν τον τρόπο που η ανεργία επηρεάζει την παροχή κατάλληλων θυμάτων (Melick, 2003).

Η οικονομική θεωρία του Becker (1968) υποθέτει ότι οι πιθανοί εγκληματίες λαμβάνουν την απόφαση μόνο όταν το κέρδος διάπραξης του εγκλήματος υπερβαίνει το κόστος, δηλαδή την πιθανότητα σύλληψης και την αυστηρότητα της ποινής (Zhao et. al., 2002). Η θεωρία του Becker εστιάζει σε οικονομικά εγκλήματα, όπως κατά της ιδιοκτησίας, ενώ οι κοινωνιολόγοι ασχολούνται με την αντικοινωνική και επιθετική παραβατική συμπεριφορά. Αυτό σημαίνει ότι το συνολικό κόστος της ανεργίας είναι μεγαλύτερο από εκείνο που υπολογίζουν οι οικονομολόγοι (Papps & Winkelmann, 2000). Το «μοντέλο αγοράς» του εγκλήματος του Ehrlich's (1996) βασίζεται στο μοντέλο του Becker και υποθέτει, καταρχάς, ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι δρώντες (εγκληματίες θύματα, «αγοραστές» του εγκλήματος και τα όργανα επιβολής του νόμου) συμπεριφέρονται με βέλτιστο τρόπο. Επίσης, υπάρχουν συγκεκριμένες γενικές προσδοκίες για τις παράνομες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης της τιμωρίας, όπως και κατανομή των προτιμήσεων ρίσκου (Melick, 2003).

Η Κοινωνιολογία εστιάζει σε δύο θεωρίες για να εξηγήσει τη σχέση ανάμεσα στην ανεργία και την εγκληματικότητα: η αντίληψη περί κινήτρου και η αντίληψη περί ευκαιρίας. Η αντίληψη περί κινήτρου είναι η δαισθητική θεωρία που οι οικονομολόγοι πιστεύουν ότι ισχύει, επειδή τα άτομα έχουν κίνητρο να καταφύγουν στο έγκλημα ως πηγή εισοδήματος όταν οι οικονομικές συνθήκες επιδεινώνονται. Η επίδραση του κινήτρου βασίζεται στην υπόθεση ότι τα άτομα που μένουν άνεργα δεν μπορούν να

εξοικειωθούν εύκολα με την οικονομική δυσχέρεια που βιώνουν. Επίσης, όταν η ανεργία παρατείνεται για μεγάλο διάστημα, τότε τα άτομα πιστεύουν ότι το κόστος ευκαιρίας μίας εγκληματικής ενέργειας είναι μηδενικό, επειδή δεν θυσιάζουν κάποια ευκαιρία νόμιμης απασχόλησης. Όταν η ανεργία παρατείνεται ιδιαίτερα υπεισέρχεται ένας ψυχολογικός παράγοντας, που καθιστά τα άτομα ανορθολογικούς οικονομικούς δρώντες και δυσαρεστημένους πολίτες. Επομένως, είναι πρόθυμοι να αδράξουν πιο άνομες ευκαιρίες από ό,τι ένα άτομο που εργάζεται ή είναι άνεργο για σύντομο διάστημα (Melick, 2003).

Η επίδραση του κινήτρου δεν είναι άμεση, καθώς τα άτομα δεν στρέφονται σε παράνομες δραστηριότητες μόλις ξεκινήσει η οικονομική οπισθοδρόμηση, δεδομένου ότι απαιτείται και ο κατάλληλος στόχος και ο κατάλληλος προστάτης της απειλούμενης ζωής και ιδιοκτησίας. Επίσης, η χρονική καθυστέρηση είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι, οι εγκληματικές πράξεις σταδιακά αυξάνουν τη ζήτηση για ανομία μέσω της κήσης παράνομων αγαθών. Η σχέση ανάμεσα στο κίνητρο και τις αλλαγές στις τάσεις εγκληματικότητας υποθέτει ότι, υπάρχει αρκετά μεγάλη μερίδα του πληθυσμού, ώστε να έχει αντίκτυπο στα επίσημα στατιστικά, που μετακινείται από την παρανομία στη νομιμότητα καθώς η οικονομία αναπτύσσεται ή οπισθοδρομεί. Παρόλα αυτά, τα εμπειρικά στοιχεία επιβεβαιώνουν την καθυστερημένη χρονική αποτύπωση: οι οικονομικές συνθήκες στις ΗΠΑ βελτιώθηκαν σημαντικά κατά τις δεκαετίες του 1950 και 1960, αλλά τα ποσοστά εγκληματικότητας αυξήθηκαν επίσης σε μεγάλο βαθμό (Andresen, 2015).

Η γενική θεωρία πίεσης, που διατύπωσε ο Robert Agnew (1992), εστιάζει στον τρόπο που οι αντικειμενικές εμπειρίες, οι υποκειμενικές ερμηνείες και οι συναισθηματικές αποκρίσεις συνδέονται με την εγκληματικότητα. Ο Agnew δίνει έμφαση στις αρνητικές εμπειρίες που μπορούν να οδηγήσουν σε εγκληματική συμπεριφορά και καταγράφει διάφορες κατηγορίες πίεσης στις οποίες μπορεί να ενταχθεί η ανεργία, όπως η παρεμπόδιση των στόχων, η αδυναμία επίτευξης αξιακά θετικών στόχων και η παρουσία αρνητικών ερεθισμάτων. Η πίεση είναι πιο πιθανό να οδηγήσει στο έγκλημα όταν το άτομο θεωρήσει ότι του έχει επιβληθεί άδικα ή όταν περιλαμβάνει την ηθελημμένη παραβίαση μίας νόρμας σχετικής δικαιοσύνης. Ο αντίκτυπος της πίεσης ποικίλλει ανάλογα με το μέγεθος, τη διάρκεια και την κεντρικότητα αυτής: πιέσεις με

μεγάλο μέγεθος και ένταση αυξάνουν την προδιάθεση για αντιμετώπιση αυτών μέσω του εγκλήματος. Παρόμοια είναι η επίδραση για τις επιδράσεις που εμφανίζονται συχνά, έχουν μεγάλη διάρκεια, δεν επιλύονται και απειλούν βασικές αξίες και ανάγκες (Baron, 2008).

Οι βασικές πηγές οικονομικής πίεσης, που έχουν σημαντική επίδραση στην εγκληματικότητα, είναι η ανεργία, η σχετική εξαθλίωση και η οικονομική απογοήτευση. Η ανεργία, όπως προαναφέρθηκε, παρέχει κίνητρο για την υπέρβαση των οικονομικών δυσκολιών, ενώ όσοι ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας είναι πιο πιθανό να νιώθουν οικονομικά απογοητευμένοι. Η σχετική εξαθλίωση είναι σημαντική επειδή η πίεση γίνεται αντιληπτή ως λειτουργία των επιτευγμάτων των άλλων στην ομάδα σχετικής αναφοράς του ατόμου, όπως και αποτύπωση της ατομικής αποτυχίας. Επιπλέον, η ανεργία ως πίεση συνδέεται με τον χαμηλό κοινωνικό έλεγχο, που σημαίνει ότι μειώνεται η αντίληψη κόστους που επιφέρει η ενασχόληση με εγκληματικές δραστηριότητες. Παρόλα αυτά, αν το άνεργο άτομο συνεχίζει να ψάχνει ενεργά για απασχόληση και ασπάζεται ισχυρή εργασιακή ηθική, τότε υπάρχει συνεχής πηγή κοινωνικού ελέγχου (Baron, 2008).

Επίσης, η γενική θεωρία πίεσης ισχυρίζεται ότι, η ενασχόληση με το έγκλημα πρέπει να είναι σχετικά υψηλότερη όταν οι νόμιμες ευκαιρίες για επιτυχία είναι κλειστές για το άτομο. Από την άλλη πλευρά, η παραβατική συμπεριφορά αναμένεται να επιδράσει αρνητικά στη διαθεσιμότητα ή στην πρόσβαση σε νόμιμες ευκαιρίες για επαγγελματική καταξίωση, π.χ. πολλοί εργοδότες παρουσιάζονται απρόθυμοι να προσφέρουν εργασία σε πρώην ή σε αναστολή εγκληματίες, διαιωνίζοντας έτσι τη δυσκολία πρόσβασης σε νόμιμη απασχόληση (Thornberry & Christenson, 1984).

Η θεωρία μεγιστοποίησης της ωφέλειας υποστηρίζει ότι η ενασχόληση με νόμιμες δραστηριότητες, τόσο σε όρους απασχόλησης και οικονομικής επιστροφής από αυτήν, θα περιορίσει την εγκληματική δραστηριότητα. Αν οι επιστροφές είναι είναι αρκετά μεγάλες, οι νόμιμες ασχολίες θα έχουν μεγαλύτερο όφελος σε σχέση με τις παράνομες δραστηριότητες. Επίσης, η θεωρία ωφέλειας είναι λογικά συναφής με την υπόθεση αμοιβαιότητας, ότι τα επίπεδα εγκληματικότητας επηρεάζουν τα μελλοντικά επίπεδα απασχόλησης. Τέλος, όπως και η γενική θεωρία πίεσης, η θεωρία ωφέλειας ασχολείται με την επιρροή της προηγούμενης εγκληματικής δράσης επί της διαθεσιμότητας νόμιμων ευκαιριών. Καθώς, δηλαδή, συνεχίζεται η ενασχόληση του

ατόμου με το έγκλημα και καθώς αυξάνονται οι επιστροφές που λαμβάνει από το έγκλημα, οι ευκαιρίες για νόμιμες δραστηριότητες γίνονται λιγότερο διαθέσιμες και ελκυστικές στο άτομο (Thornberry & Christenson, 1984).

4.3.2. Η ανεργία ως ανεξάρτητη μεταβλητή: η ευκαιρία για εγκλήματα

Οι οικονομολόγοι παραδοσιακά αντιλαμβάνονται το ποσοστό ανεργίας ως ενδεικτικό του μεγέθους των νόμιμων ευκαιριών απασχόλησης που είναι διαθέσιμες στα άτομα. Επομένως, είναι χαμηλό το κόστος ευκαιρίας για την επιλογή του εγκλήματος έναντι της νόμιμης απασχόλησης. Οι κοινωνιολόγοι, από την πλευρά τους, αντιλαμβάνονται την ανεργία ως ενδεικτική της «προσφοράς κατάλληλων θυμάτων», καθώς η αύξηση της ανεργίας συνεπάγεται μείωση των αγαθών που διατίθενται για κλοπή και η προσωπική περιουσία φυλάγεται περισσότερο, επομένως μειώνεται και ο αριθμός των διαθέσιμων θυμάτων. Αυτό το γεγονός υπονοεί ότι, είναι αρνητική η σχέση ανάμεσα στις οικονομικές συνθήκες και την εγκληματικότητα (Melick, 2003).

Οι Cantor & Land (1985) διατύπωσαν ένα σχήμα που ενσωμάτωνε τις υπάρχουσες θεωρίες – ωφελιμιστική, ορθολογικής επιλογής κ.ά – και αναγνώρισαν δύο μηχανισμούς για τη συνολική επίδραση της ανεργίας επί της εγκληματικότητας: το κίνητρο και την ευκαιρία. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, η ανεργία αυξάνει το κίνητρο υπέρ της παραβατικής συμπεριφοράς, αλλά συγχρόνως μειώνονται οι ευκαιρίες επειδή περιορίζονται τα διαθέσιμα αγαθά και οι νόμιμοι κάτοικοι περιφρουρούν την περιουσία τους. Οι ερευνητές, όπως δείχνει το Σχήμα 1, διαπίστωσαν ότι η ανεργία δεν επιδρά άμεσα στην εγκληματικότητα: οι αλλαγές στα ποσοστά ανεργίας (ένας συμβατικός δείκτης της μακρο-οικονομικής δραστηριότητας) επηρεάζει το κίνητρα για έγκλημα (φαινόμενο συστημικής δραστηριότητας) και την ευκαιρία για έγκλημα (φαινόμενο προστασίας/ κηδεμονίας). Στη συνέχεια, οι αυξήσεις στο κίνητρο ή τις ευκαιρίες οδηγεί σε αύξηση της εγκληματικότητας. Η ανεργία συνδέεται με το κίνητρο για έγκλημα μέσω των αλλαγών των παράνομων έναντι των νόμιμων μέσων διασφάλισης εισοδήματος (Andresen, 2015).

Σχήμα 1: Το μοντέλο Cantor-Land για την ανεργία και το έγκλημα

Πηγή: Andersen, 2015.

Η ευκαιρία για εγκληματική δραστηριότητα έχει αρνητική σχέση με την ανεργία: τα άτομα που περνούν το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου τους μακριά από το σχετικά προστατευμένο περιβάλλον του σπιτιού, είναι πιο πιθανό να πέσουν θύματα εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας ή κατά της σωματικής ακεραιότητας. Όταν, όμως, αυξάνεται η ανεργία, οι άνεργοι και όσοι απειλούνται με ανεργία περνούν περισσότερο χρόνο εντός της οικίας, επομένως μειώνεται το ενδεχόμενο να πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας (Andresen, 2015).

Το ερώτημα που τίθεται είναι αν το κίνητρο ή η ευκαιρία είναι πιο επιδραστικός παράγοντας στη διακύμανση της εγκληματικότητας. Οι Cantor & Land, αξιοποιώντας τα ετήσια δεδομένα από τις ΗΠΑ για την περίοδο 1946-1982, διαπίστωσαν ότι οι μειωμένες ευκαιρίες ήταν πιο κυριαρχικός παράγοντας. Παρόλα αυτά, οι ερευνητές διαπίστωσαν διαφορές στον βαθμό επίδρασης των ευκαιριών για έγκλημα ανάλογα με τις γεωγραφικές περιοχές (Πολιτείες, μητροπολιτικές περιοχές, ενδοχώρα ή παράλια) και το είδος του εγκλήματος (Neustrom et. al., 1988).

4.4. Τύποι εγκλημάτων ως εξαρτημένη μεταβλητή

Οι μελέτες για τις οικονομικές κρίσεις στις ΗΠΑ, κατά την περίοδο 1933-1981, διαπίστωσαν ότι η επίδραση στην εγκληματικότητα δεν ήταν καθολική, αλλά διαφοροποιούταν ανάλογα με τον τύπο των εγκλημάτων. Η οικονομική δυσπραγία συνέβαλε στην αύξηση των διαρρήξεων και των λησθειών, μείωση στις κλοπές αυτοκινήτων και ασήμαντη κυκλική διακύμανση στις ανθρωποκτονίες. Όταν οι μελέτες επέκτειναν τη γραμμή ανάλυσης για να συμπεριλάβουν και την ύφεση του 2008, μετά την κατάρρευση της Lehmann Brothers, η στατιστική ανάλυση επιβεβαίωσε τα ευρήματα των μελετών για την προηγούμενη περίοδο (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Η διαφοροποίηση στα ευρήματα για τη σχέση ανεργίας-εγκληματικότητας προκύπτει ανάλογα με τον τρόπο που ορίζεται το έγκλημα, ή καλύτερα ανάγα με το τι εισάγει ο ερευνητής ως εξαρτημένη μεταβλητή. Δηλαδή, ως «έγκλημα» μπορεί να προσδιοριστεί το συγκεντρωτικό ποσοστό εγκληματικότητας, τα ποσοστά των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας έναντι των βίαιων εγκλημάτων ή αναφορές για επιμέρους μορφές εγκλημάτων εντός μίας γενικής κατηγορίας, π.χ. οι κλοπές αυτοκινήτων ή οι διαρρήξεις σπιτιών στην ευρύτερη κατηγορία των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Στατιστικά, ο συνδυασμός διάφορων μορφών εγκλήματος για τη δημιουργία ενός δείκτη εγκληματικότητας, όπως για αυτόν κατά της ιδιοκτησίας, σημαίνει ότι οι διαφοροποιήσεις ή η σταθερότητα σε μία πιο κοινή μορφή εγκλήματος (π.χ. ληστεία) ενδέχεται να αποκρύπτει μία σημαντική σχέση ανάμεσα στην ανεργία και σε αυτές τις κοινές μορφές εγκλήματος (Neustrom et. al., 1988).

Τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας φαίνεται να είναι ο τύπος εγκλήματος που συνδέεται σε μεγαλύτερο βαθμό με την ανεργία, όπως δείχνουν τόσο τα μοντέλα για τα συγκεντρωτικά ποσοστά εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας όσο και τα μοντέλα για τα ατομικά αδικήματα (Raphael & Winter-Ebmer, 2001). Επίσης, πολυάριθμες εμπειρικές μελέτες επιβεβαιώνουν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας αυξάνονται σε περιόδους αύξησης της ανεργίας, σε σχέση με την αύξηση που καταγράφεται για τις βίαιες επιθέσεις και την εμπορία ναρκωτικών. Παρόλα αυτά, τα δεδομένα για την κατεύθυνση της σχέσης (θετική ή αρνητική) ανεργίας και συνολικής εγκληματικότητας είναι μικτά και συχνά τα αποτελέσματα εξαρτώνται από την οικονομική προδιαγραφή που

χρησιμοποιείται (Jancko & Porli, 2015). Στο πλαίσιο αυτό, η στατιστική ανάλυση αναζητά ενδείξεις για τις επιρροές του κινήτρου και των ευκαιριών επί των διάφορων μορφών εγκληματικών δραστηριοτήτων, ειδικά όταν επενεργούν και άλλες παράμετροι. Για παράδειγμα, εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι τα υψηλά ποσοστά ανεργίας για άτομα άνω των 25 ετών συσχετίζονται θετικά με συγκεκριμένα αδικήματα (ανθρωποκτονία, διαρρήξεις και κλοπές), αλλά συσχετίζονται αρνητικά όταν η ανεργία αναφέρεται σε άτομα κάτω των 25 ετών (Andresen, 2015).

Την υπόθεση για την ισχυρή σύνδεση ανεργίας και εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας επιβεβαιώνουν και άλλες έρευνες, που έχουν διεξαχθεί εκτός των ΗΠΑ. Μελέτη που διεξάχθηκε στη Γαλλία, για την περίοδο 1990-2000, έδειξε ότι η ανεργία των νέων επέδρασε ιδιαίτερα στη στροφή τους προς διαρρήξεις, κλοπές και εγκλήματα σχετιζόμενα με τα ναρκωτικά. Παρομοίως, μακροχρόνια μελέτη στον Καναδά (1979-2006) έδειξε συσχετισμό της ανεργίας με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, αλλά όχι με τη συνολική εγκληματικότητα. Παρόμοια ήταν τα αποτελέσματα από έρευνα που διεξήχθη σε 19 κράτη της Ευρώπης για την περίοδο 1993-2009, η οποία υπολόγισε ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας αυξήθηκαν κατά 9% για κάθε ποσοστιαία μονάδα αύξησης της ανεργίας. Η αντίστοιχη μεταβολή στις ανθρωποκτονίες ήταν 0.79% για κάθε ποσοστιαία μονάδα αύξησης της ανεργίας, σύμφωνα με έρευνα στα 26 κράτη-μέλη της ΕΕ για την περίοδο 1970-2007. Η πρόσφατη οικονομική κρίση (2007-2009) δεν διαφοροποίησε τα παραπάνω ευρήματα, π.χ. στην Ιταλία αυξήθηκαν οι κλοπές, αλλά όχι οι ληστείες, στις περιοχές όπου το οργανωμένο έγκλημα ήταν ασθενές. Οι μελέτες εντός των ΗΠΑ εστίασαν στις κατασχέσεις, δεδομένου ότι έσκασε η «φούσκα» της αγοράς ακινήτων, και διαπίστωσαν ότι τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας αυξήθηκαν σημαντικά στις κομητείες όπου καταγράφησαν οι περισσότερες κατασχέσεις, αλλά ακόμη περισσότερο στις εγγείς περιοχές (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Η ανεργία φαίνεται, επίσης, ότι έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στα σχετιζόμενα με τα ναρκωτικά εγκλήματα, ιδιαίτερα ανάμεσα στους νέους κάτω των 25 ετών. Η πιο συνήθης εξήγηση είναι ότι, οι νέοι απογοητεύονται από την αδυναμία εύρεσης εργασίας και στρέφονται προς τη διακίνηση μικρών ποσοτήτων ναρκωτικών. Η επιτυχία, μάλιστα, σε αυτές τις δραστηριότητες ενδέχεται να αποθαρρύνει τον νέο από το να συνεχίσει να αναζητά εργασία. Επίσης, ο τρόπος που το άτομο βιώνει την ανεργία ως εμπειρία,

παρά η ανεργία καθαυτή, παρουσιάζει ισχυρό άμεσο δεσμό με την εγκληματικότητα. Συγκεκριμένα, έρευνες στον Καναδά διαπίστωσαν ότι η απουσία κρατικής στήριξης συνδέθηκαν με την εγκληματικότητα σε δύο περιπτώσεις (εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και διακίνηση ναρκωτικών) και η επιρροή τους μεσολαβήθηκε από την οργή στην τρίτη περίπτωση (βίαια εγκλήματα). Η λειτουργία της οργής ως παράγοντας διαμεσολάβησης θεωρείται σημαντική, επειδή μελέτες καταγράφουν ότι μπορούν να στραφούν στο έγκλημα ακόμα και άτομα με ισχυρή εργασιακή ηθική ή δέσμευση στην έμμισθη εργασία, εφόσον παραμείνουν σε κατάσταση χρόνιας ανεργίας. Η οργή είναι ακόμη μεγαλύτερη στα άτομα που έχουν παραιτηθεί από την αναζήτηση εργασίας και είναι αυτή η υποκατηγορία που εμπλέκεται σε μεγαλύτερο ποσοστό στη διακίνηση ναρκωτικών και στις βίαιες επιθέσεις. Τη λειτουργία της οργής ενσωματώνει η γενική θεωρία πίεσης, η οποία υποστηρίζει ότι η οργή ως συναισθηματική απόκριση έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο όταν συνοδεύεται από την οικονομική απογοήτευση. Η οργή, δηλαδή, αναδύεται μόνο ανάμεσα σε εκείνους που αποδίδουν την κατάστασή τους σε εξωτερικές πηγές αντί για τις προσωπικές τους ανεπάρκειες. Επιπλέον, αυτές οι σημαντικές εξωτερικές αποδόσεις επηρεάζονται από το κοινωνικό δίκτυο ή την ομάδα συνομιλήκων. Η οργή για την ανεργία είναι, επίσης, το αποτέλεσμα των υποκειμενικών ερμηνειών για τις οικονομικές συνθήκες, τη δέσμευση του ατόμου στην αγορά εργασίας και ο τρόπος απόδοσης ευθυνών για την ανεργία (Baron, 2008).

Στο πλαίσιο ανάλυσης των βίαιων εγκλημάτων, οι Raphael & Winter-Ebmer (2001) ανέλυσαν τη σχέση ανεργίας με τους βιασμούς και τις ανθρωποκτονίες μέσω της χρήσης της μεθόδου των ελάχιστων τετραγώνων. Τα βασικά ευρήματα ήταν ότι οι σχέσεις ανεργίας-βιασμού και ανεργίας-ανθρωποκτονιών ήταν οριακά θετικές, ώστε να καθίστανται στατιστικά ασήμαντες. Η σχέση με τις ανθρωποκτονίες γινόταν θετική όταν συνέβαινε στο πλαίσιο του βίαιου εγκλήματος της ληστείας, που συνιστούσαν όμως ένα μικρό ποσοστό των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας (Raphael & Winter-Ebmer, 2001).

Η σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας διαφοροποιείται σε μακροχρόνια και βραχυχρόνια, ανάλογα με το χρονικό εύρος μελέτης. Συγκεκριμένα, τα μακροχρόνια αποτελέσματα της αυξημένης ανεργίας στην εγκληματικότητα εμφανίζονται ως αντίθετα της διακύμανσης του ΑΕΠ, λόγω της χρονικής καθυστέρησης στην αποτύπωση της οικονομικής οπισθοδρόμησης (μείωση του ΑΕΠ) στην εγκληματικότητα. Αυτή η

αρνητική σχέση είναι στατιστικά σημαντική για τα διάφορα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Σε βραχυχρόνιο επίπεδο, η αύξηση της ανεργίας σχεδόν άμεσα αυξάνει τις μικροκλοπές και την εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς από άτομα που ήδη βιώνουν χρόνια ανεργία, επειδή νιώθουν ότι δεν υπάρχει ελπίδα εύρεσης εργασίας και το οριακό κόστος της εγκληματικής ενέργειας είναι μηδενικό. Επιπλέον, σε μακροχρόνιο επίπεδο φαίνεται να επιβεβαιώνεται ο παράγοντας του κινήτρου για τα βίαια εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (εξαιρουμένων των ανθρωποκτονιών) και τη συνολική εγκληματικότητα. Δηλαδή, τα βίαια εγκλήματα μειώνονται καθώς αυξάνεται το ΑΕΠ και μειώνεται η ανεργία. Παρόλα αυτά, το μακροχρόνιο αποτέλεσμα μόνο για τα βίαια εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας επιβεβαιώνουν τον παράγοντα της ευκαιρίας: καθώς μειώνεται το ΑΕΠ και αυξάνεται η ανεργία, μειώνονται οι κλοπές και οι ληστείες (Andresen, 2015).

Η έρευνα του Andresen (2012) για τον Καναδά κατέληξε ότι, τα μακροχρόνια αποτελέσματα για τη σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας επιβεβαιώνει την υπόθεση περί κινήτρου, ενώ τα βραχυχρόνια αποτελέσματα την υπόθεση περί κινήτρων. Η έρευνα υπογραμμίζει ότι, τα βραχυχρόνια αποτελέσματα είναι πιο ισχυρά για συγκεκριμένους τύπους εγκλημάτων (κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες και κλοπές αυτοκινήτων). Όταν ο ερευνητής εξέτασε τη σχέση ανάμεσα στο ΑΕΠ και την εγκληματικότητα κατά της ιδιοκτησίας, διαπίστωσε ότι η υπόθεση ευκαιρίας ήταν η κινητήριος δύναμη πίσω από αυτή τη σχέση. Αναφορικά με τη βραχυχρόνια σχέση για άλλους τύπους εγκλημάτων (βίαια εγκλήματα, επιθέσεις, σεξουαλικές επιθέσεις), η μείωση του ΑΕΠ δεν οδήγησε σε στατιστικά σημαντική αύξηση στην εκδήλωσή τους. Τα βραχυχρόνια αποτελέσματα για τα ποσοστά ανεργία συμφωνούν με τις προσδοκίες με μεγαλύτερη συχνότητα, ειδικά αναφορικά με την υπόθεση ευκαιρίας περί για τα βίαια εγκλήματα. Επίσης, αναφορικά με τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και την κλοπή οχημάτων, εμφανίζεται η προσδοκώμενη αρνητική σχέση. Αντίθετα, παρουσιάζεται θετική βραχυρόνια σχέση ανάμεσα στην ανεργία και τις μικροκλοπές, λόγω της μικρής ποινής που επισύρουν αυτά τα εγκλήματα (Andresen, 2015).

Η έρευνα των Janko & Popli (2015) παράγει διαφορετικά αποτελέσματα από του Andresen σχετικά με την μακροχρόνια σχέση ανάμεσα στην ανεργία και την εγκληματικότητα στον Καναδά, λόγω διαφορετικής μεθοδολογίας για την ανίχνευση αυτής της σχέσης. Οι ερευνητές δεν διαπίστωσαν μακροχρόνια σχέση, επομένως δεν

θεώρησαν ως έγκυρη την υπόθεση του κινήτρου, καθώς αυτό θα προϋπέθετε σημαντική μερίδα του πληθυσμού να μετακινείται εύκολα εντός και εκτός των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Επίσης, η απουσία μακροχρόνιας σχέσης μπορεί να οφείλεται στη συνύπαρξη νόμιμης εργασίας και εγκλήματος, επομένως εμφανίζονται εργασιακές ευκαιρίες που αποτρέπουν την ανάδυση των αρνητικών συναισθημάτων που οδηγούν τους ανέργους στην ανομία. Οι ερευνητές, όμως, συμφωνούν με τον Andresen ότι υπάρχει σημαντική αρνητική σχέση εγκληματικότητας και ανεργίας σε βραχυχρόνιο επίπεδο για τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, στηρίζοντας έτσι την υπόθεση περί ευκαιρίας. Σε εθνικό επίπεδο, οι ερευνητές βρήκαν σημαντική σχέση ανάμεσα στην ανεργία και τις απάτες και κλοπές, ενώ σε επιμέρους επαρχίες του Καναδά καταγράφηκε πιο σημαντική στατιστικά σχέση ανάμεσα στην ανεργία και τις διαρρήξεις και τις κλοπές αυτοκινήτων (Jancko & Popli, 2015).

Οι διάφορες μελέτες συγκλίνουν ότι, τόσο οι διατομεακές αναλύσεις όσο και οι ετήσιες αναλύσεις χρονολογικής σειράς υποθέτουν ότι οι μακροχρόνιες σχέσεις ανεργίας και εγκληματικότητας πρέπει να φανερώνουν σχετικά σταθερά φαινόμενα. Ως τέτοια, δεν υπόκεινται σε βραχυχρόνιες διακυμάνσεις, είτε αν μελετηθούν ως ανεξάρτητες ή ως εξαρτημένες μεταβλητές (Neustrom et. al., 1988).

Η θεωρία δραστηριότητας ρουτίνας επιβεβαιώνει την αντίληψη περί ευκαιρίας στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας: καθώς αυξάνεται το ΑΕΠ και μειώνεται η ανεργία, υπάρχουν περισσότερα άτομα μακριά από το σχετικά προστατευμένο περιβάλλον του σπιτιού τους και περισσότερα αγαθά διαθέσιμα για κλοπή, δεδομένου ότι αυξάνεται η κατανάλωση. Αυτό σημαίνει ότι τα μακροχρόνια αποτελέσματα δεν είναι τα ίδια για τα καθαρώς βίαια εγκλήματα (βιασμός, ανθρωποκτονία) και για τα βίαια εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Στο πλαίσιο των καθαρώς βίαιων εγκλημάτων, ισχύει γενικά το αποτέλεσμα του κινήτρου, αλλά μακροχρόνια ισχύουν και το κίνητρο και η ευκαιρία μόνο για τα βίαια εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (Andresen, 2015).

Αυτή η προκυκλική σχέση ανάμεσα στην οικονομία και τα βίαια εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας δεν είναι μόνο διαισθητική, αλλά εδράζεται στην εγκληματολογία και στη θεωρία δραστηριότητας ρουτίνας: καθώς βελτιώνεται η κατάσταση της οικονομίας, τα άτομα είναι πρόθυμα να ξοδέψουν μεγαλύτερο μέρος τους εισοδήματός τους σε μη-αναγκαία καταναλωτικά αγαθά, που είναι υψηλής αξίας για τους εγκληματίες με κίνητρο.

Επιπλέον, καθώς οι επιχειρήσεις εισάγουν νέα αγαθά, λόγω της προσδοκίας για οικονομική επέκταση, εμφανίζονται και καινούργιες, όχι μόνο περισσότερες, ευκαιρίες για βίαια εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Αναφορικά με τα βραχυχρόνια αποτελέσματα για τα καθαρώς βίαια εγκλήματα, δεν επιβεβαιώνεται η πρόβλεψη για αύξηση των ανθρωποκτονιών λόγω αύξησης στον αριθμό των κλοπών που ενδέχεται να οδηγήσουν σε θάνατο. Οι ανθρωποκτονίες που συνδέονται με ληστείες και κλοπές δεν αποτελούν υψηλό ποσοστό στο σύνολο των ανθρωποκτονιών, ενώ μειώνεται ο αριθμός τους καθώς αναπτύσσεται η οικονομία. Ο λόγος είναι ότι αυξάνεται ιδιαίτερα το κόστος, με τη μορφή της σοβαρότητας της ποινής, για τους εγκληματίες που προβαίνουν σε εγκλήματα κατά της ζωής (Andresen, 2015).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι, σε περιόδους μείωσης του ΑΕΠ και αύξησης της ανεργίας, η επίδραση του κινήτρου είναι πιο σημαντική για τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και η υπόθεση της ευκαιρίας τόσο για τα βίαια εγκλήματα όσο και για τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Η έρευνα του Lin (2008) έκανε χρήση των δεδομένων πίνακα (panel data) των 49 ηπειρωτικών Πολιτειών των ΗΠΑ για την περίοδο 1974-2000. Το βασικό εύρημα ήταν η ελαστικότητα των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας στις αλλαγές της ανεργίας, που άγγιζε το 4%, δηλαδή 1% αύξηση στην ανεργία οδηγεί σε αύξηση της εγκληματικότητας κατά 4%. Επιπλέον, το 33% των αλλαγών στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας μπορούσε να αποδοθεί στην ανεργία (Janke & Popli, 2015). Η έρευνα των Raphael & Winter-Ebmer (2001) με την χρήση δεδομένων πίνακα, για την περίοδο 1992-1997, διαπίστωσε μείωση της ανεργίας από 4.9% έως 7.4% και μείωση των διαρρήξεων κατά 30%, μείωση των κλοπών αυτοκινήτων κατά 15% και μείωση των ληστειών κατά 4% (Raphael & Winter-Ebmer, 2001).

Οι παραπάνω μελέτες υπονοούν ότι η ανεργία έχει άμεση επίδραση στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας όταν αναλύεται χωρίς άλλες ερμηνευτικές μεταβλητές, αλλά ο αντίκτυπος μεσολαβείται όταν υπεισέρχονται και άλλες μεταβλητές, όπως η παρατεταμένη έλλειψη στέγασης, η απουσία κρατικής βοήθειας και η απογοήτευση με την οικονομική κατάστασή τους. Η έρευνα του Baron (2008) σε παραβατικούς νέους διαπίστωσε, σύμφωνα με συνεντεύξεις των ιδίων, ότι στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας συμμετείχαν δυσανάλογα όσοι δήλωσαν ότι είχαν παραβάτες συνομιλήκους, όσοι ασπάζονταν αξίες παραβατικότητας ή αντιλαμβάνονταν ότι έχει χαμηλό κόστος η

βεβαιότητα της φυλάκισης. Η διάδραση με την παράμετρο «οργή» καθιστά τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας πιο βίαια κατά την εκδήλωσή τους, με την οργή να τροφοδοτείται κυρίως από την έλλειψη κρατικής βοήθειας και την αντίληψη περί άδικης κατάληξης στην ανεργία και την φτώχεια (Baron, 2008).

Στα παραπάνω υποδείγματα εντάσσεται και η κατάσταση με την εγκληματικότητα στην Ελλάδα, ειδικά όταν εξετάζεται η περίοδος 2008-2011, δηλαδή τα πρώτα χρόνια της κρίσης που έπληξε την χώρα. Η εγκληματικότητα στην Ελλάδα ήταν αυξητική από το 1991 (9.997 παραβάτες) μέχρι το 2007 (24.784 παραβάτες), διπλασιάστηκε ο αριθμός των παραβατών το 2010 (52.088) και μειώθηκε στα επίπεδα προ κρίσης το 2012 (25.710 παραβάτες). Αναφορικά με τους τύπους εγκλημάτων, σημαντική αύξηση μεταξύ του 2008 και του 2011 στα εγκλήματα που συνδέονταν άμεσα με την οικονομική κρίση: εκβιασμοί, απάτες, κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες, οπλοκατοχή και επαιτεία. Το παράδοξο δεδομένο ήταν ότι αυξήθηκαν σημαντικά οι ανθρωποκτονίες, αλλά οριακή αύξηση παρουσίασαν τα σχετιζόμενα με το σεξ εγκλήματα και η διακίνηση ναρκωτικών. Μέχρι το 2014 υπαναχώρησαν σημαντικά όλα τα σχετιζόμενα με τη βία και την ιδιοκτησία εγκλήματα (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Κατά την περίοδο 2009-2012, οι κλοπές και οι διαρρήξεις αυξήθηκαν ανά έτος κατά 21%, οι ληστείες κατά 27.2%, οι ανθρωποκτονίες κατά 15.3%, ενώ μειώθηκαν κατά 21.9% οι βιασμοί. Το στοιχείο που προκαλεί έκπληξη είναι η ταχύτητα που η οικονομική δυσπραγία αποτυπώθηκε στη συνολική εγκληματικότητα και στους επιμέρους τύπους εγκλημάτων, όπως και η ταχύτητα επανόδου στα ποσοστά πριν της κρίσης εντός δύο ετών (2012-2014). Ο ραγδαίος χαρακτήρας στις διακυμάνσεις της εγκληματικότητας δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά σε οικονομικούς παράγοντες και υπεισέρχονται διάφορες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες. Είναι αξιοσημείωτο ότι την περίοδο αύξησης της εγκληματικότητας καταγράφηκε και μεγάλη αύξηση στις επιθετικές συμπεριφορές. Συγκεκριμένα, αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό αυτοκτονικότητας, γεγονός που συνιστά αντιστροφή της κρατούσας τάσης κατά την εικοσαετία που προηγήθηκε. Επίσης, αυξήθηκε η επιθετικότητα ανάμεσα στους νέους, οι οποίοι δήλωσαν απογοητευμένοι από την οικονομική τους κατάσταση και την έλλειψη βασικών αγαθών. Τέλος, αυξήθηκε συνολικά η διαπροσωπική βία σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, όπως φαίνεται από τη μεγάλη αύξηση των περιστατικών γναθοπροσωπικών

καταγμάτων που προσήλθαν στα νοσοκομεία της χώρας (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

4.5. Ανακεφαλαίωση

Η εγκληματικότητα, σύμφωνα με την ανάλυση που προηγείται στο παρόν κεφάλαιο, αναμενόμενα σχετίζεται με τους οικονομικούς κύκλους και τα επιμέρους φαινόμενα (φτώχεια, ανεργία και οικονομική δυσπραγία) που πλήττουν τον πληθυσμό κάθε κράτους. Αυτό σημαίνει ότι η εγκληματικότητα αυξάνεται όταν η οικονομία βρίσκεται σε κρίση και μειώνεται όταν αυτή ανακάμπτει. Παρόλα αυτά, πολλές μελέτες αμφισβητούν αυτή την άμεση σχέση οικονομικών κύκλων και εγκληματικότητας και θέτουν δύο προβληματισμούς: πρώτον, η σχέση αφορά ορισμένους τύπους εγκλημάτων αντί για τη συνολική εγκληματικότητα και, δεύτερον, η εγκληματικότητα σχετίζεται με συγκεκριμένα φαινόμενα (ανεργία, κατασχέσεις) αντί για την οικονομική κρίση καθαυτή (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

Η κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στο έγκλημα και την μακρο-οικονομία μπορεί να γίνει μέσα από διάφορους συγκεντρωτικούς δείκτες, όπως το πραγματικό ΑΕΠ και η ανεργία, αλλά μόνο για συγκεκριμένους τύπους εγκλημάτων. Για παράδειγμα, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ, δηλαδή η επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας, επιδρά αρνητικά στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Επίσης, η ευκολότερη πρόσβαση σε περισσότερες και καλύτερες δουλειές οδηγεί σε μείωση των ποσοστών εγκληματικότητας, και αυτή η σχέση είναι ισχυρότερη για τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας από ό,τι για τα βίαια εγκλήματα. Τα ποσοστά ανεργίας χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές επειδή διακυμαίνονται αντίστροφα από τις διακυμάνσεις του ΑΕΠ και συνδέονται άμεσα με τα οικονομικά κίνητρα των εγκλημάτων (Janke and Porri, 2015).

Η ιδέα ότι η οικονομική εξαθλίωση ενδέχεται να δώσει κίνητρο στα άτομα να καταφύγουν σε παράνομα μέσα, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους, είναι λογικά συνεπείς με τις κρατούσες αντιλήψεις περί της ανθρώπινης φύσης. Επομένως, διατυπώνεται η πεποίθηση ότι τα προβλήματα εγκληματικότητας μπορούν να επιλυθούν με τα κατάλληλα οικονομικά ερεθίσματα. Η ανεργία, ως φαινόμενο με ιδιαίτερη σημασία

στο κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο, μπορεί να αναλυθεί ως ανεξάρτητη μεταβλητή είτε από την οπτική του κινήτρου για τη διάπραξη εγκλήματος ή από την οπτική των λιγότερων ευκαιριών για εγκλήματα, λόγω περιορισμού των διαθέσιμων αγαθών (Neustrom et. al., 1988).

Εκτός από την ανεργία και την φτώχεια ως αντικειμενική πραγματικότητα, σημαντική αποδεικνύεται και η αντίληψη των ατόμων για την οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται και τα αίτια που τους οδήγησαν στην ανεργία και σε δυσπραγία. Στο πλαίσιο αυτό, τα αρνητικά συναισθήματα του ατόμου ενδέχεται να λειτουργήσουν ως καταλύτης για την ενασχόληση με εγκληματικές δραστηριότητες. Η προσφυγή σε βίαιες μορφές εγκλήματος ευνοείται από άλλους παράγοντες, κυρίως την οργή, την υιοθέτηση αξιών παραβατικότητας και την κοινωνικοποίηση με άλλα παραβατικά άτομα (Baron, 2008).

Ένα βασικό ζήτημα που αναδεικνύεται είναι αν η σχέση ανάμεσα στην φτώχεια ή την ανεργία, ως ανεξάρτητες μεταβλητές, και την εγκληματικότητα, ως εξαρτημένη μεταβλητή, είναι αμοιβαία. Αυτό το ζήτημα τίθεται επειδή η ανεργία, η φτώχεια και η εγκληματική συμπεριφορά δεν είναι διαρκείς παράμετροι, αλλά εμφανίζονται σε διακεκομμένα διαστήματα στη ζωή του ατόμου. Έμφαση δίνεται στην ανεργία, ως κεντρική παράμετρος που διαμορφώνει την οικονομική κατάσταση του ατόμου, και διατυπώνονται δύο υποθέσεις για τη σύνδεσή της με την εγκληματικότητα. Οι δύο υποθέσεις αναφέρονται στα στοιχεία της δέσμευσης και της ενασχόλησης/ συμμετοχής. Η δέσμευση, που θεωρείται το ορθολογικό συστατικό στοιχείο της συμμόρφωσης, περιορίζει την ενασχόληση με εγκληματικές δραστηριότητες, επειδή αυξάνει το σχετιζόμενο με την παραβατικότητα κόστος. Η αντίληψη περί ενασχόλησης, που είναι το συμπεριφορικό αντίστοιχο της δέσμευσης, υποστηρίζει ότι τα άτομα που απορροφώνται από νόμιμες και συμβατικές δραστηριότητες δεν αδυνατούν, συγχρόνως, να αφιερώσουν σημαντική προσπάθεια σε αποκλίνουσα συμπεριφορά. Αν η ενασχόληση με συμβατικές δραστηριότητες αποτρέπει την ανομία, τότε η συμμετοχή στην ανομία πρέπει να αποτρέπει τις συμβατικές δραστηριότητες. Αντίστοιχα, τα άτομα που δεσμεύονται στη συμβατική κοινωνία δεν είναι πιθανοί υποψήφιοι για το έγκλημα, επειδή θέλουν να διατηρήσουν τις επενδύσεις που έχουν κάνει. Όσο μεγαλύτερες είναι αυτές οι επενδύσεις, τόσο ισχυρότερη είναι η αδράνεια της συμμόρφωσης. Αν όμως, για

οποιονδήποτε λόγο, το άτομο συμμετάσχει σε εγκληματική δραστηριότητα, τότε η δέσμευση εξασθενεί. Ακριβώς επειδή το έγκλημα θεωρείται μία αντισυμβατική πράξη, η συμμετοχή σε αυτό αντιπροσωπεύει περιορισμό της δέσμευσης του ατόμου στην κονφορμιστική/ συμβατική κοινωνία (Thornberry & Christenson, 1984).

Οι παραπάνω διαπιστώσεις αποτυπώνονται σε μεγάλο βαθμό και στην κατάσταση που διαμορφώθηκε στην Ελλάδα κατά τα πρώτα χρόνια (2009-2011) της πρόσφατης οικονομικής κρίσης. Η εκτίναξη της ανεργίας συνοδεύτηκε από τη μεγάλη αύξηση στα ποσοστά εγκληματικότητας σε διάφορους τύπους εγκλημάτων, σε βαθμό που να αντιστρέφονται τάσεις που είχαν διαμορφωθεί από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αξιοσημείωτο για την ελληνική περίπτωση είναι το γεγονός ότι εξίσου ραγδαία ήταν η μείωση της ανεργίας και της εγκληματικότητας τα χρόνια που ακολούθησαν (Κωνσταντακόπουλος κ.ά., 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

5.1. Σκοπός και Ερευνητικά Ερωτήματα

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας στον νομό Αττικής. Συγκεκριμένα, η έρευνα αποσκοπεί στην αξιολόγηση του πώς η ανεργία επηρεάζει την αύξηση της εγκληματικότητας και πώς η οικονομική φτώχεια διαμορφώνει τη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας στο πλαίσιο του εν λόγω νομού. Επιπλέον, η έρευνα αποσκοπεί στην αναγνώριση τυχόν συγκεκριμένων δημογραφικών ή κοινωνικοοικονομικών παραγόντων που μπορούν να μεσολαβούν ή να μετριάσουν την προαναφερθείσα σχέση.

Από τον σκοπό της έρευνας πηγάζουν και τα ερευνητικά ερωτήματα που θα διερευνηθούν και τα οποία είναι τα εξής:

- Σε ποιο βαθμό η ανεργία συμβάλλει στην αύξηση της εγκληματικότητας των πολιτών στο νομό Αττικής;
- Πώς επηρεάζει η οικονομική φτώχεια τη σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας στο πλαίσιο του νομού Αττικής;
- Υπάρχουν συγκεκριμένοι δημογραφικοί ή κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες που μεσολαβούν ή μετριάζουν τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;

5.2. Μεθοδολογία Έρευνας

Για την παρούσα έρευνα, επιλέχθηκε η ποσοτική μεθοδολογία, καθώς αποσκοπεί στη συλλογή και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων για την κατανόηση της σχέσης ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας στον νομό Αττικής. Αυτή η μέθοδος επιτρέπει τη συλλογή ευρείας ποσοτικής πληροφορίας από έναν αντιπροσωπευτικό αριθμό συμμετεχόντων και την ανάλυσή της με στατιστικές τεχνικές, επιτρέποντας μια συστηματική και αντικειμενική προσέγγιση των αποτελεσμάτων.

5.3. Πληθυσμός και Δείγμα της έρευνας:

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από τους πολίτες του νομού Αττικής. Για τη δειγματοληψία, χρησιμοποιήθηκε η τυχαία δειγματοληψία. Αρχικά, δημιουργήθηκε ένα πλαίσιο δειγματοληψίας που περιλάμβανε μια λίστα επιλέξιμων ατόμων από τον πληθυσμό-στόχο. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκε απλή τυχαία δειγματοληψία για την επιλογή 100 συμμετεχόντων από αυτό το πλαίσιο. Οι επιλεγμένοι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τη μελέτη, τον σκοπό της και τη διαδικασία της έρευνας. Επιπλέον, ζητήθηκε η ενυπόγραφη συγκατάθεσή τους για την εθελοντική συμμετοχή τους, ενώ τους διαβεβαιώθηκε ότι θα διασφαλιστούν η ανωνυμία των δεδομένων τους και η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που θα παράσχουν.

5.4. Ερευνητικό Εργαλείο:

Για τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ένα ημιδομημένο ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις κλειστού τύπου, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο Likert, που κάλυπταν τις σχετικές μεταβλητές που σχετίζονται με την ανεργία, την οικονομική φτώχεια και την εγκληματικότητα. Πριν από την κύρια συλλογή δεδομένων, πραγματοποιήθηκε μια πιλοτική δοκιμή με ένα μικρό δείγμα για να επιβεβαιωθεί η σαφήνεια και η εγκυρότητα του ερωτηματολογίου. Στη συνέχεια, το οριστικό ερωτηματολόγιο δόθηκε στο δείγμα των 100 πολιτών από το νομό Αττικής.

5.5. Διαδικασία Έρευνας:

Η διαδικασία της έρευνας περιλάμβανε τα ακόλουθα βήματα: Αρχικά, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για την έρευνα και τον σκοπό της. Έπειτα, τους δόθηκε το ερωτηματολόγιο και ζητήθηκε να συμπληρώσουν τις απαντήσεις τους βάσει των δοθέντων οδηγιών. Η συλλογή δεδομένων έγινε με απόλυτο σεβασμό στην ιδιωτικότητα και την ανωνυμία των συμμετεχόντων. Αφού ολοκληρώθηκε η συλλογή των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, προχωρήθηκε στο στάδιο της ανάλυσης δεδομένων.

5.6. Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας:

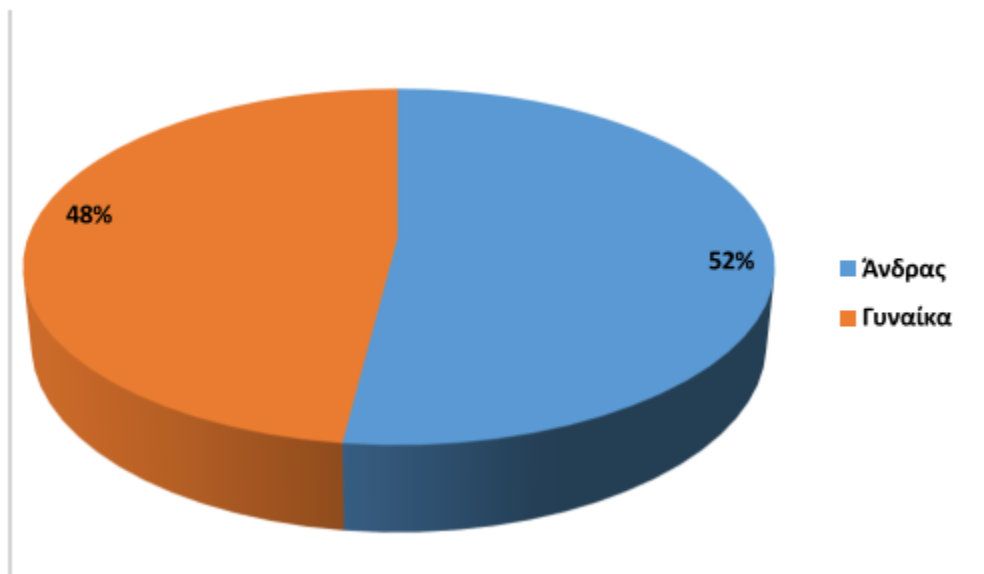
Κατά την πραγματοποίηση της έρευνας, λήφθηκαν υπόψη ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας. Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας και τους δόθηκε η ευκαιρία να θέσουν ερωτήματα ή να ζητήσουν διευκρινίσεις πριν από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Επιπλέον, ζητήθηκε η ενυπόγραφη συγκατάθεσή τους για τη συμμετοχή τους στην έρευνα, ενώ τους διαβεβαιώθηκε ότι θα διασφαλιστεί η εμπιστευτικότητα των παρεχόμενων πληροφοριών και η ανωνυμία των δεδομένων τους. Το ερωτηματολόγιο και οι απαντήσεις των συμμετεχόντων θα αντιμετωπιστούν με αυστηρή εμπιστευτικότητα και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

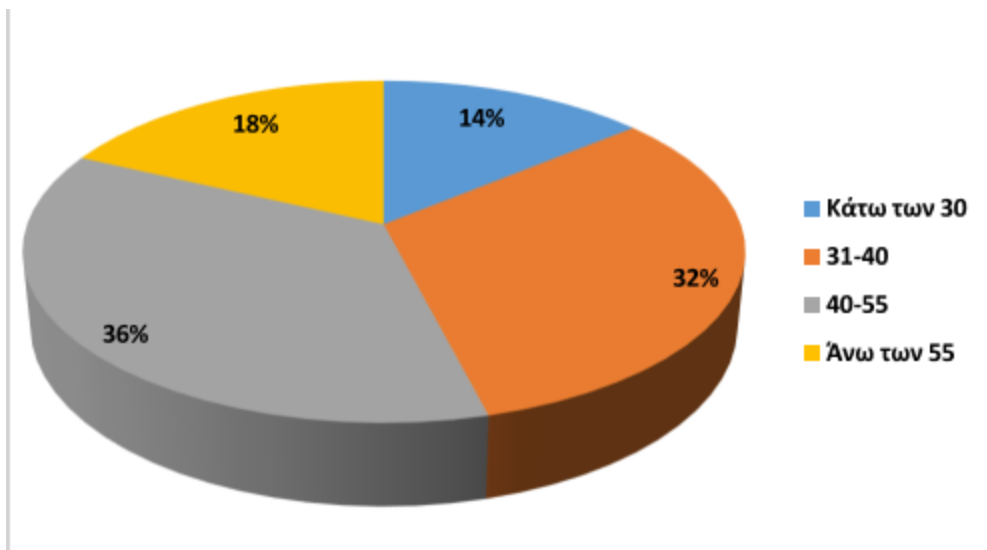
6.1. Δημογραφικά Αποτελέσματα

Το Γράφημα 1 δείχνει ότι στην έρευνα συμμετείχε ένα ισορροπημένο ποσοστό ανδρών (52%) και γυναικών (48%). Η σχετική ισορροπία αυτή μεταξύ των φύλων προσφέρει μια πιο αντιπροσωπευτική εικόνα των απόψεων και των αναλύσεων που θα προκύψουν από τη μελέτη.

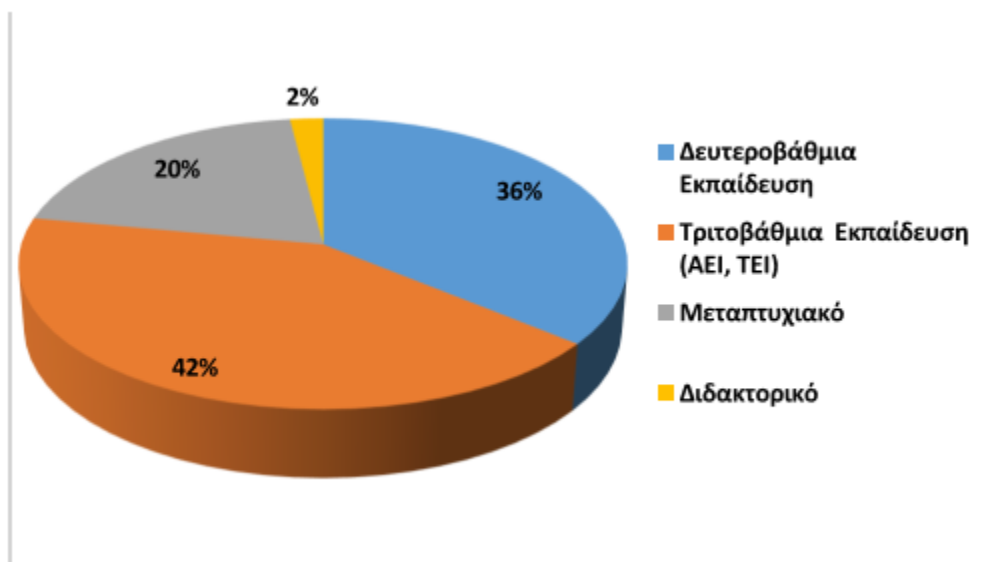
Γράφημα 1. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το φύλο τους.

Στο Γράφημα 2 παρουσιάζονται τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς την ηλικία τους. Βάσει των ποσοστών αυτών, παρατηρείται ότι το 14% των συμμετεχόντων ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα κάτω των 30 ετών, το 32% στην ηλικιακή ομάδα 31-40 ετών, το 36% στην ηλικιακή ομάδα 40-55 ετών και το 18% στην ηλικιακή ομάδα άνω των 55 ετών.

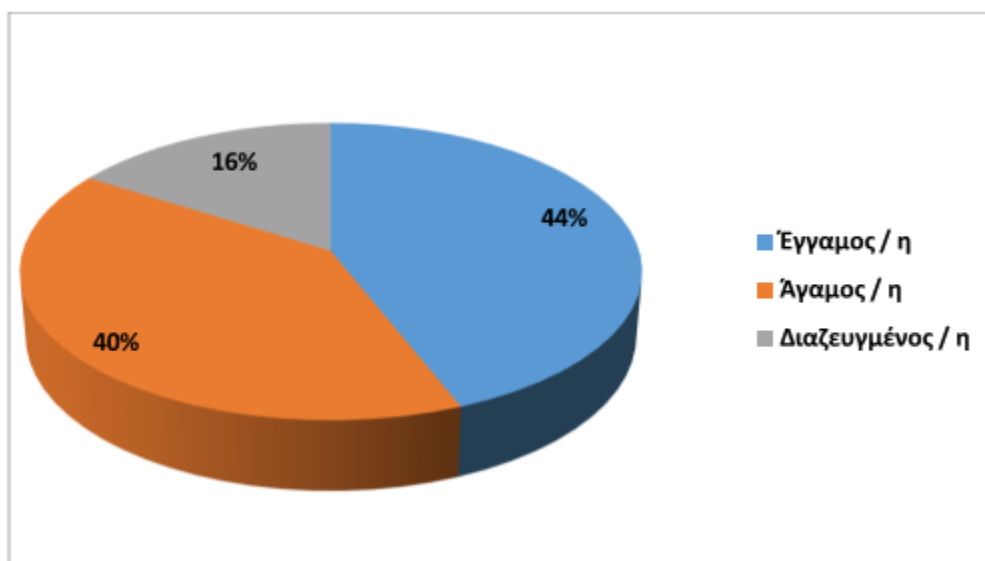
Γράφημα 2. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς την ηλικία τους.

Στο Γράφημα 3 παρουσιάζονται τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσής τους. Βάσει των ποσοστών αυτών, παρατηρούμε ότι το 36% των συμμετεχόντων έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 42% έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση (π.χ. ΑΕΙ, ΤΕΙ), το 20% έχουν μεταπτυχιακό επίπεδο εκπαίδευσης και το 2% έχουν διδακτορικό επίπεδο εκπαίδευσης.

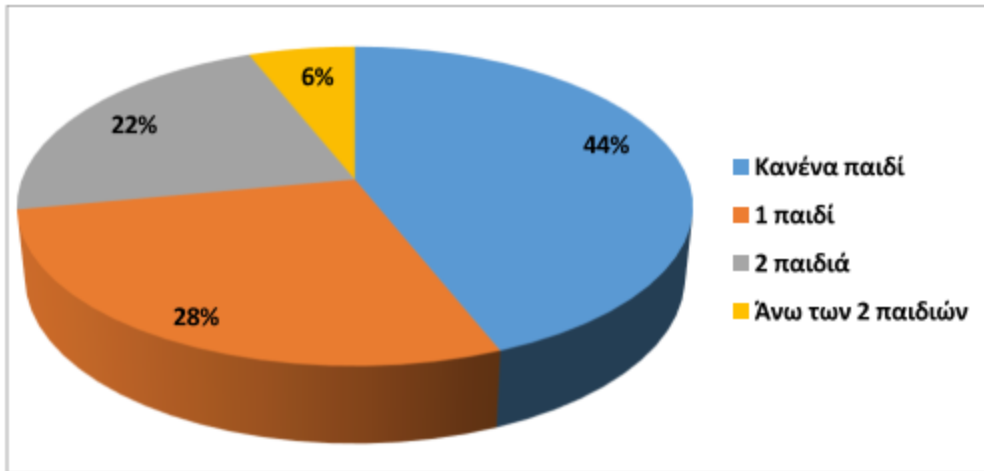
Γράφημα 3. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το μορφωτικό τους επίπεδο.

Στο Γράφημα 4 παρουσιάζονται τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάλογα με την οικογενειακή τους κατάσταση. Βάσει των ποσοστών αυτών, παρατηρούμε ότι το 44% των συμμετεχόντων είναι έγγαμοι ή έγγαμες, το 40% είναι άγαμοι ή άγαμες, και το 16% είναι διαζευγμένοι ή διαζευγμένες.

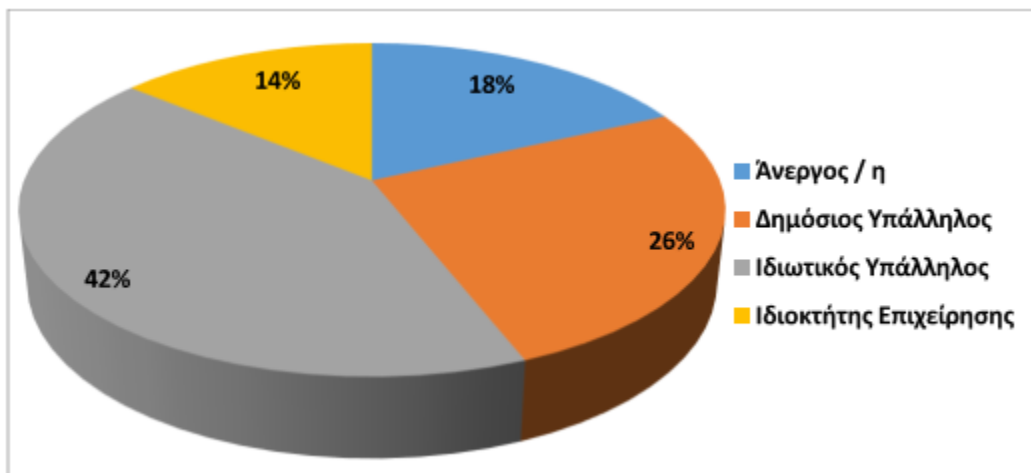
Γράφημα 4. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς την οικογενειακή τους κατάσταση.

Στο Γράφημα 5 παρουσιάζονται τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάλογα με το πλήθος των παιδιών που έχουν. Σύμφωνα με τα ποσοστά αυτά, παρατηρούμε ότι το 44% των συμμετεχόντων δεν έχουν παιδιά, το 28% έχει ένα παιδί, το 22% έχει δύο παιδιά και το 6% έχει περισσότερα από δύο παιδιά.

Γράφημα 5. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το πλήθος των παιδιών που έχουν.

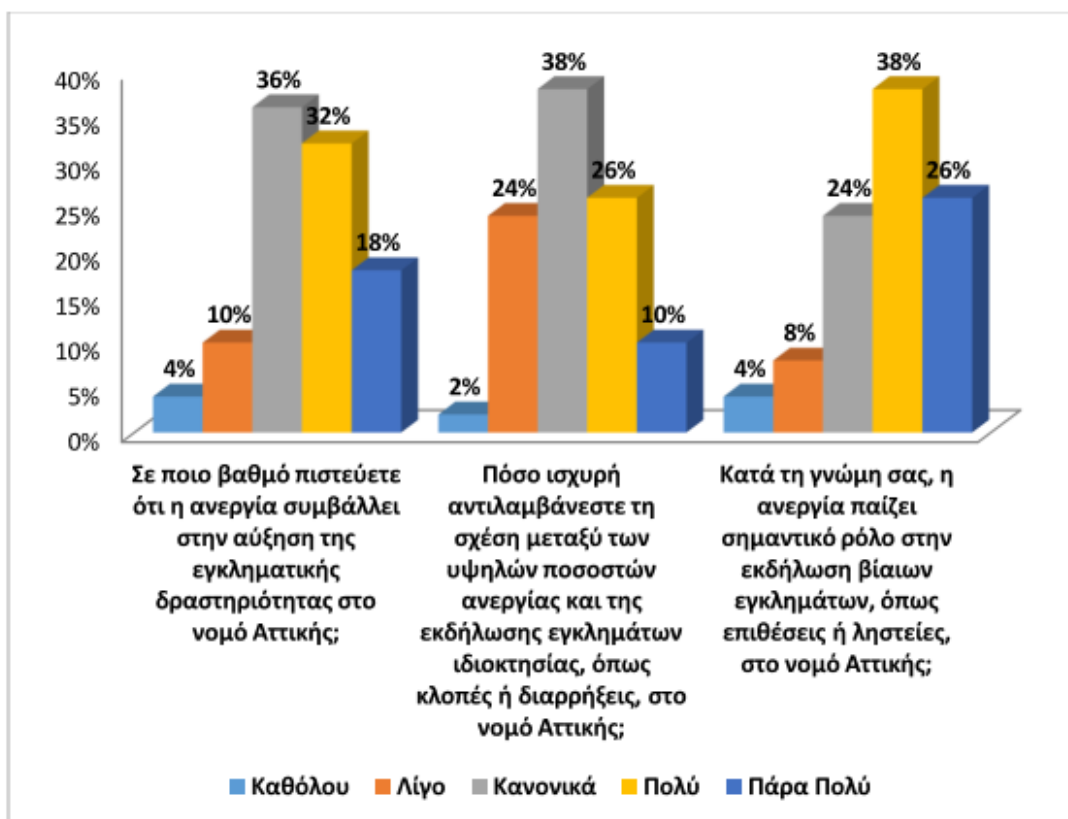
Στο Γράφημα 6 παρουσιάζονται τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάλογα με το επάγγελμά τους. Σύμφωνα με τα ποσοστά αυτά, παρατηρούμε ότι το 18% των συμμετεχόντων είναι άνεργοι, το 26% είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 42% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι και το 14% είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων.

Γράφημα 6. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα ως προς το επάγγελμά τους.

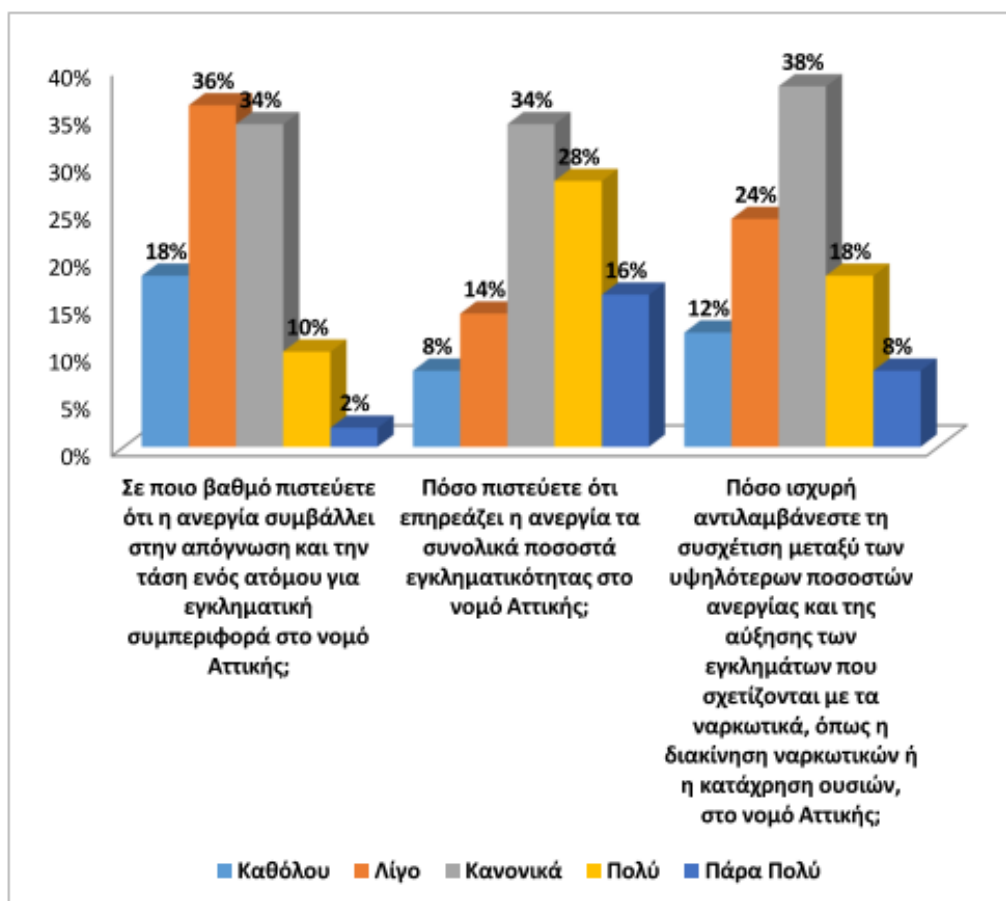
6.2. Επίδραση της Ανεργίας στην Αύξηση της Εγκληματικότητας

Στο Γράφημα 7 παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που αφορούν την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας. Βάσει των ποσοστών αυτών, παρατηρούμε ότι το 36% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η ανεργία συμβάλλει κανονικά ή πολύ στην αύξηση της εγκληματικής δραστηριότητας στον νομό Αττικής. Αντίστοιχα, το 38% αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ τη σχέση μεταξύ των υψηλών ποσοστών ανεργίας και της εκδήλωσης εγκλημάτων ιδιοκτησίας. Όσον αφορά τα βίαια εγκλήματα, το 38% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η ανεργία παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτά. Η γενική τάση των απαντήσεων δείχνει ότι υπάρχει αναγνώριση της συνάφειας μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας, ειδικά όσον αφορά τα εγκλήματα ιδιοκτησίας. Ωστόσο, τα ποσοστά διαφέρουν ανάλογα με την ερώτηση και υπάρχει ποικιλία απόψεων σχετικά με την ένταση της επίδρασης της ανεργίας στην εγκληματικότητα.

Γράφημα 7. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας (Μέρος 1ο).

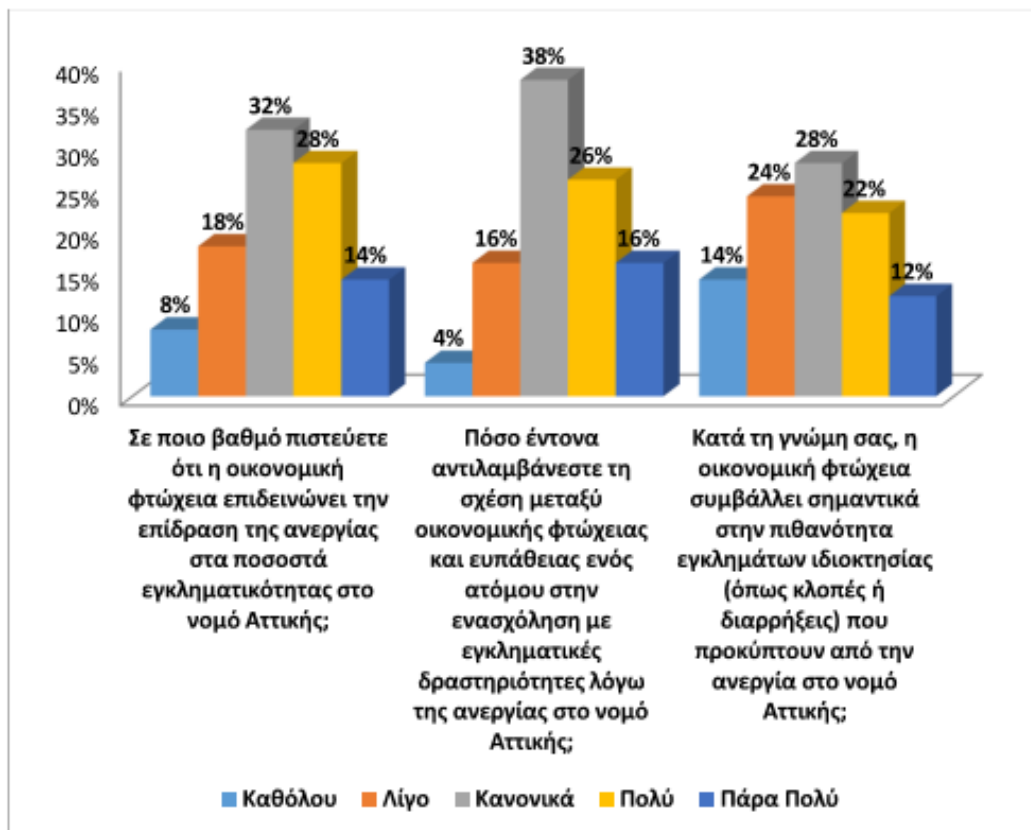
Στο Γράφημα 8 παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που αφορούν την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας. Βάσει των ποσοστών αυτών, παρατηρούμε ότι το 34% των συμμετεχόντων πιστεύει κανονικά ή πολύ ότι η ανεργία συμβάλλει στην απόγνωση και την τάση ενός ατόμου για εγκληματική συμπεριφορά. Αναφορικά με την επίδραση της ανεργίας στα συνολικά ποσοστά εγκληματικότητας, το 34% των συμμετεχόντων εκτιμά κανονικά ή πολύ ότι υπάρχει επίδραση. Όσον αφορά τα εγκλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, το 38% των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ τη συσχέτιση μεταξύ των υψηλότερων ποσοστών ανεργίας και της αύξησης των εγκλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, όπως η διακίνηση ναρκωτικών ή η κατάχρηση ουσιών, στο νομό Αττικής.

Γράφημα 8. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας (Μέρος 2ο).

6.3. Επίδραση της Οικονομικής Φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας

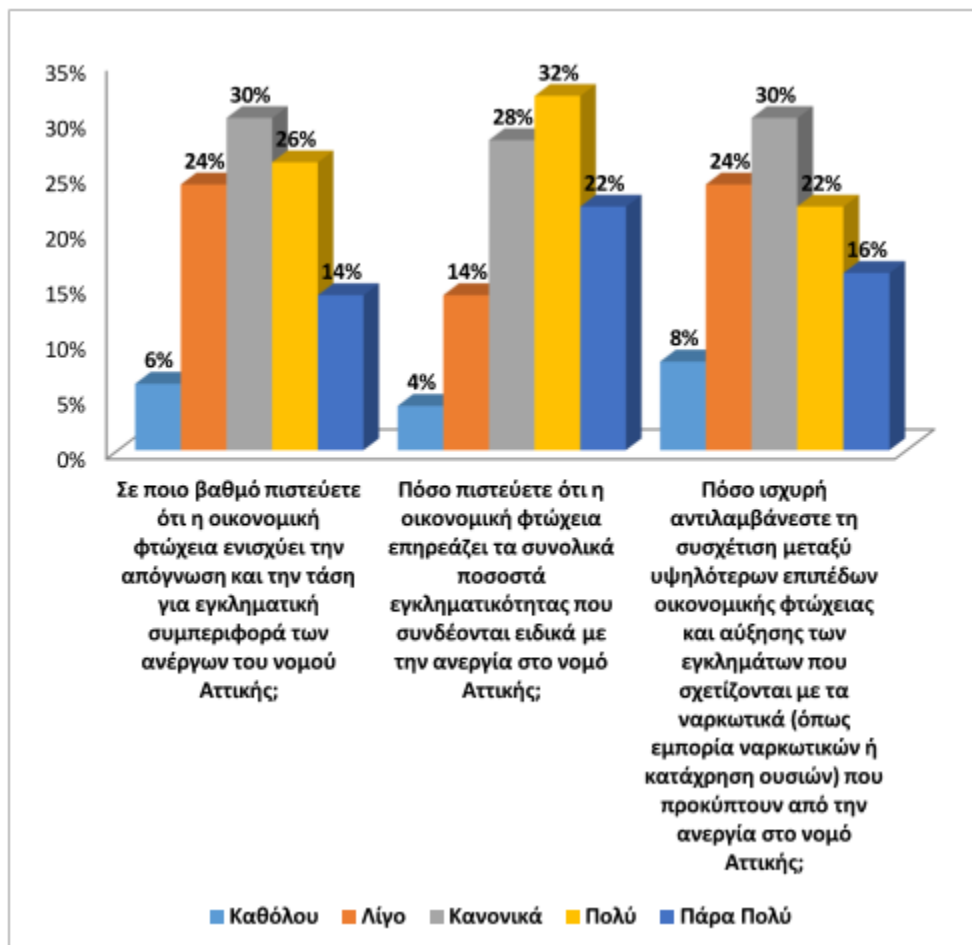
Στο Γράφημα 9 παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που αφορούν την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας. Από τα ποσοστά αυτά, προκύπτει ότι το 32% των συμμετεχόντων θεωρεί κανονικά ή πολύ ότι η οικονομική φτώχεια επιδεινώνει την επίδραση της ανεργίας στα ποσοστά εγκληματικότητας. Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ οικονομικής φτώχειας και ευπάθειας ενός ατόμου στην ενασχόληση με εγκληματικές δραστηριότητες λόγω ανεργίας, το 38% των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ τη σχέση αυτή. Όσον αφορά την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στην πιθανότητα εγκλημάτων ιδιοκτησίας που προκύπτουν από την ανεργία, το 28% των συμμετεχόντων θεωρεί κανονικά ή πολύ ότι συμβάλλει σημαντικά. Η γενική τάση των απαντήσεων υποδεικνύει ότι υπάρχει αναγνώριση της επιδείνωσης της επίδρασης της ανεργίας στην εγκληματικότητα λόγω οικονομικής φτώχειας και της συσχέτισης της με την ευπάθεια των ατόμων σε εγκληματικές δραστηριότητες.

Γράφημα 9. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας (Μέρος 1ο).

Στο Γράφημα 10 παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που αφορούν την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 30% των συμμετεχόντων θεωρεί κανονικά ή πολύ ότι η οικονομική φτώχεια ενισχύει την απόγνωση και την τάση για εγκληματική συμπεριφορά των ανέργων. Όσον αφορά την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στα συνολικά ποσοστά εγκληματικότητας που συνδέονται ειδικά με την ανεργία, το 32% των συμμετεχόντων πιστεύει κανονικά ή πολύ στην επίδρασή της. Ως προς τη συσχέτιση μεταξύ υψηλότερων επιπέδων οικονομικής φτώχειας και αύξησης των εγκλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, το 30% των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ τη συσχέτιση αυτή. Οι απαντήσεις αυτές αποδεικνύουν ότι υπάρχει αναγνώριση της επιδείνωσης της επίδρασης της

ανεργίας στην εγκληματικότητα λόγω οικονομικής φτώχειας και της συσχέτισής της με τα εγκλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.

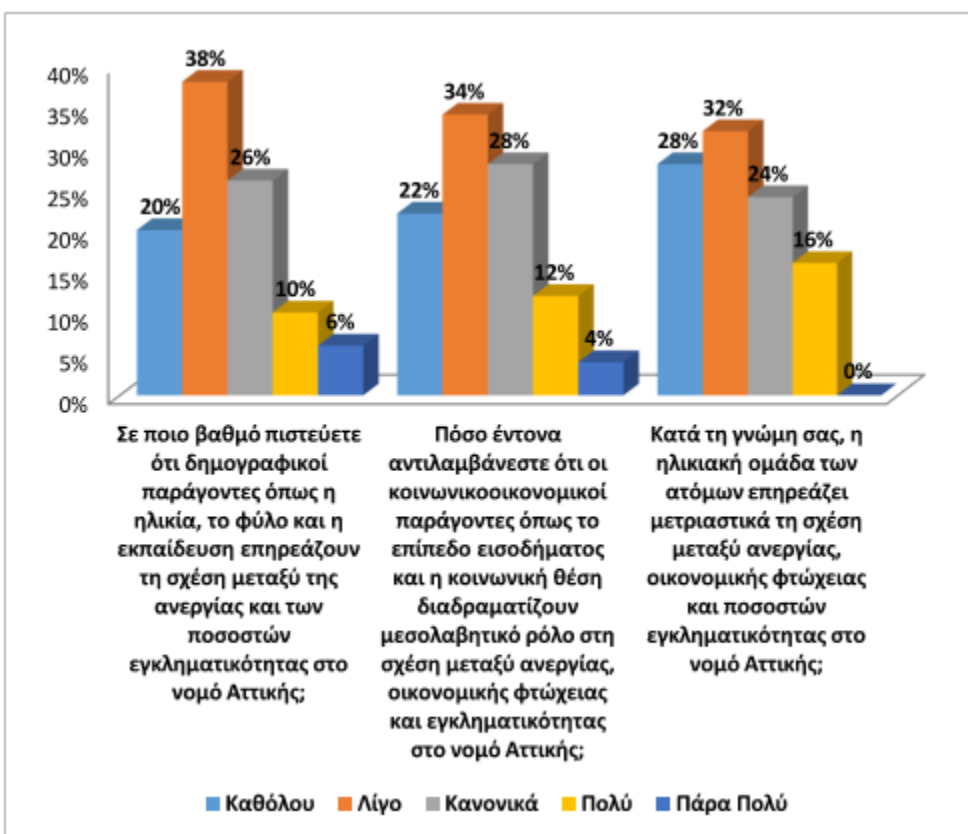

Γράφημα 10. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας (Μέρος 2ο).

6.4. Δημογραφικοί / Κοινωνικοοικονομικοί Παράγοντες που Επιδρούν στη Σχέση Μεταξύ Ανεργίας, Οικονομικής Φτώχειας και Εγκληματικότητας

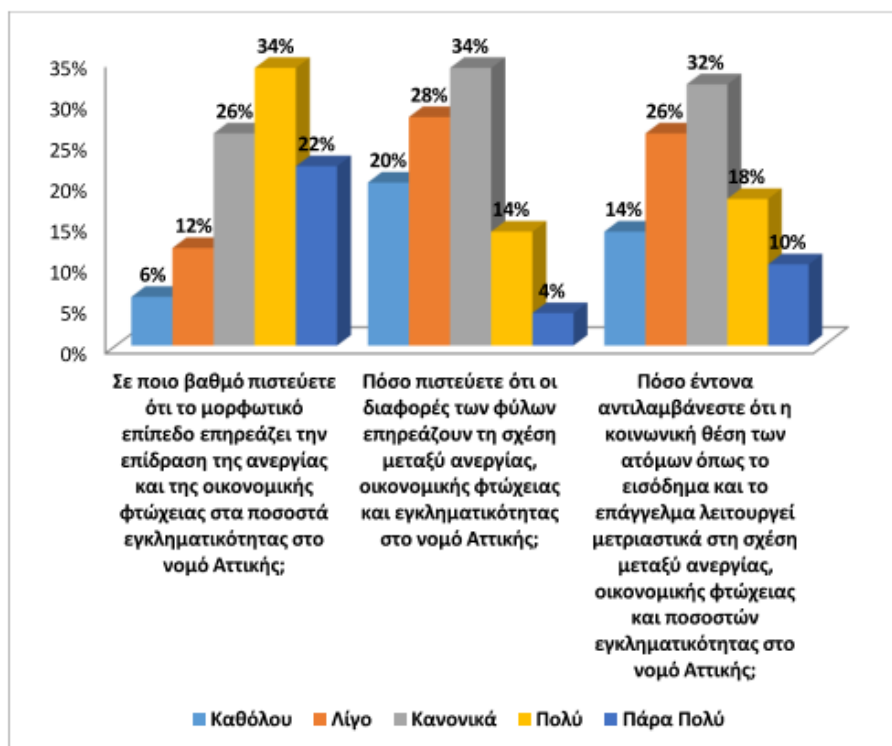
Στο Γράφημα 11 παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που αφορούν τους δημογραφικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και

εγκληματικότητας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 38% των συμμετεχόντων πιστεύει ότι οι δημογραφικοί παράγοντες όπως η ηλικία, το φύλο και η εκπαίδευση επηρεάζουν κανονικά ή πολύ τη σχέση μεταξύ ανεργίας και ποσοστών εγκληματικότητας στον νομό Αττικής. Όσον αφορά τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, το 34% των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ ότι οι παράγοντες όπως το επίπεδο εισοδήματος και η κοινωνική θέση διαδραματίζουν μεσολαβητικό ρόλο στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας. Όσον αφορά την ηλικιακή ομάδα, το 32% των συμμετεχόντων πιστεύει κανονικά ή πολύ ότι επηρεάζει μετριαστικά τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και ποσοστών εγκληματικότητας στον νομό Αττικής. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν την αναγνώριση της σημαντικότητας των δημογραφικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων στην εξέλιξη της σχέσης ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας.

Γράφημα 11. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τους δημογραφικούς & κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επιδρούν στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας (Μέρος 1ο).

Στο Γράφημα 12 παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που αφορούν τους δημογραφικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επιδρούν στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 34% των συμμετεχόντων πιστεύει κανονικά ή πολύ ότι το μορφωτικό επίπεδο επηρεάζει την επίδραση της ανεργίας και της οικονομικής φτώχειας στα ποσοστά εγκληματικότητας στο νομό Αττικής. Όσον αφορά τις διαφορές των φύλων, το 34% των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ ότι επηρεάζουν τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας στον νομό Αττικής. Όσον αφορά την κοινωνική θέση των ατόμων, το 32% των συμμετεχόντων αντιλαμβάνεται κανονικά ή πολύ ότι επηρεάζει μετριαστικά τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και ποσοστών εγκληματικότητας στον νομό Αττικής. Τα αποτελέσματα αυτά υποδεικνύουν την αναγνώριση του ρόλου που διαδραματίζουν οι δημογραφικοί και κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες στη σχέση ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας.

Γράφημα 12. Τα ποσοστά των απαντήσεων των συμμετεχόντων σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τους δημογραφικούς & κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επιδρούν στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας (Μέρος 2ο).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει τη σύνθετη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και ποσοστών εγκληματικότητας στο νομό Αττικής. Το σκεπτικό αυτής της μελέτης προέκυψε από την αυξανόμενη ανάγκη κατανόησης των κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών παραγόντων που συμβάλλουν στην εγκληματικότητα στην περιοχή. Αυτή η έρευνα είναι σημαντική καθώς ενημερώνει τη χάραξη πολιτικής στους τομείς της οικονομίας, της απασχόλησης και της ποινικής δικαιοσύνης.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ήταν ποσοτικής φύσεως, παρέχοντας μια αντικειμενική και συστηματική εξέταση του θέματος. Το δείγμα μας αποτελούνταν από 100 συμμετέχοντες από το νομό Αττικής, που επιλέχθηκαν με απλή τυχαία δειγματοληψία. Η μέθοδος αυτή εξασφάλιζε αντιπροσωπευτική άποψη της αντίληψης των πολιτών για τα υπό διερεύνηση θέματα.

Τα ευρήματά μας υποδηλώνουν μια αξιοσημείωτη συσχέτιση μεταξύ της ανεργίας και της αύξησης των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Ένα σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων ανέφερε ότι πιστεύει στον αντίκτυπο της ανεργίας στα ποσοστά εγκληματικότητας, ιδιαίτερα στα εγκλήματα που σχετίζονται με την ιδιοκτησία και τα ναρκωτικά. Παρατηρήθηκε επίσης ότι η ανεργία θεωρήθηκε ότι αυξάνει την απόγνωση, οδηγώντας δυνητικά σε εγκληματική συμπεριφορά. Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη για πολιτικές και παρεμβάσεις με επίκεντρο την απασχόληση στις προσπάθειες καταπολέμησης του εγκλήματος.

Όσον αφορά την οικονομική φτώχεια, η έρευνα δείχνει ότι παίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση των επιπτώσεων της ανεργίας στα ποσοστά εγκληματικότητας. Οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν γενικά ότι η οικονομική φτώχεια όχι μόνο επιδεινώνει τον αντίκτυπο της ανεργίας στις εγκληματικές δραστηριότητες αλλά αυξάνει επίσης την ευπάθεια ενός ατόμου να εμπλέκεται σε εγκληματικές συμπεριφορές. Αυτό ήταν ιδιαίτερα εμφανές σε σχέση με εγκλήματα που σχετίζονται με ιδιοκτησία και ναρκωτικά. Κατά συνέπεια, οι στρατηγικές που αντιμετωπίζουν την οικονομική φτώχεια θα μπορούσαν να είναι καθοριστικές για τη μείωση των ποσοστών εγκληματικότητας.

Ο ρόλος των δημογραφικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας τονίστηκε επίσης στα ευρήματά μας. Η ηλικία, το φύλο, η εκπαίδευση, το επίπεδο εισοδήματος και η κοινωνική θέση αναγνωρίστηκαν ως παράγοντες επιρροής σε αυτή τη σχέση. Είναι σημαντικό ότι αυτοί οι παράγοντες θεωρήθηκε ότι είτε μεσολαβούν είτε μετριάζουν τον αντίκτυπο της ανεργίας και της οικονομικής φτώχειας στα ποσοστά εγκληματικότητας. Αυτό υπογραμμίζει την πολυπλοκότητα του ζητήματος και υπογραμμίζει την ανάγκη για μια πολύπλευρη προσέγγιση για την πρόληψη του εγκλήματος που λαμβάνει υπόψη το δημογραφικό και κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο.

Συμπερασματικά, η παρούσα έρευνα υπογραμμίζει τη διασύνδεση της ανεργίας, της οικονομικής φτώχειας και των ποσοστών εγκληματικότητας, ενώ τονίζει την επίδραση δημογραφικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων. Τα ευρήματα παρέχουν πολύτιμες γνώσεις για τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στη χάραξη πολιτικής και υποστηρίζουν ολοκληρωμένες και ολοκληρωμένες στρατηγικές για την καταπολέμηση του εγκλήματος. Τέτοιες στρατηγικές θα πρέπει ιδανικά να περιλαμβάνουν συντονισμένες προσπάθειες με στόχο τη μείωση της ανεργίας και της φτώχειας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις πολυπλοκότητες που προκαλούν τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού.

Ενώ αυτή η έρευνα παρέχει πολύτιμες γνώσεις για τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ορισμένους περιορισμούς που ενδέχεται να επηρεάσουν την ερμηνεία των ευρημάτων. Πρώτον, η μελέτη βασίζεται σε ένα σχετικά μικρό μέγεθος δείγματος ($n=100$) εντός του νομού Αττικής. Ενώ η τυχαία δειγματοληψία χρησιμοποιήθηκε για να εξασφαλιστεί μια αντιπροσωπευτική επιλογή του πληθυσμού, το μικρό μέγεθος ενδέχεται να περιορίσει τη γενίκευση των αποτελεσμάτων σε ολόκληρο τον πληθυσμό της Αττικής. Δεύτερον, η έρευνα βασίστηκε σε αυτοαναφερόμενα δεδομένα μέσω ερωτηματολογίου. Παρά τη χρησιμότητά τους στη συλλογή μεγάλου όγκου δεδομένων με σχετικά αποτελεσματικό τρόπο, οι μέθοδοι αυτοαναφοράς μπορεί να υπόκεινται σε μεροληψία, όπως μεροληψία κοινωνικής επιθυμίας, όπου οι συμμετέχοντες μπορεί να δώσουν απαντήσεις που θεωρούν κοινωνικά αποδεκτές και όχι τις αληθινές πεποιθήσεις ή εμπειρίες τους. Τρίτον, η μελέτη είναι συγχρονική και επομένως αποτυπώνει ένα στιγμιότυπο στο

χρόνο, παρέχοντας συσχετιστικές και όχι αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών. Δεν αποτυπώνει απαραίτητα τη δυναμική της ανεργίας, της φτώχειας και των ποσοστών εγκληματικότητας με την πάροδο του χρόνου.

Όσον αφορά τη μελλοντική έρευνα, προτείνονται οι ακόλουθες προτάσεις.

- Διαχρονικές μελέτες: Για να αντιμετωπιστεί ο περιορισμός του σχεδιασμού διατομής, η μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να περιλαμβάνει διαχρονικές μελέτες που ακολουθούν τα ίδια άτομα με την πάροδο του χρόνου. Αυτό θα μπορούσε να παρέχει καλύτερη κατανόηση των αιτιακών σχέσεων και της δυναμικής μεταξύ των ποσοστών ανεργίας, φτώχειας και εγκληματικότητας.
- Μεγαλύτερο μέγεθος δείγματος: Για να ενισχυθεί η γενίκευση των ευρημάτων, η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης μεγαλύτερου μεγέθους δείγματος που μπορεί να αντιπροσωπεύει με μεγαλύτερη ακρίβεια τον πληθυσμό του νομού Αττικής ή ακόμη και να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής σε άλλους νομούς ή περιφέρειες.
- Ποιοτικές μέθοδοι: Εκτός από τις ποσοτικές προσεγγίσεις, οι μελλοντικές μελέτες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ποιοτικές μεθόδους, όπως συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης, για να αποκτήσουν μια βαθύτερη, πιο λεπτή κατανόηση των εμπειριών και των αντιλήψεων των ατόμων που σχετίζονται με την ανεργία, τη φτώχεια και την εγκληματική συμπεριφορά.
- Εξέταση άλλων μεταβλητών: Η μελλοντική έρευνα θα μπορούσε επίσης να εξετάσει άλλες δυνητικά σχετικές μεταβλητές, όπως η κατάσταση της ψυχικής υγείας, οι πολιτιστικές αξίες και τα συστήματα υποστήριξης της κοινότητας και πώς αυτές οι μεταβλητές αλληλεπιδρούν με την ανεργία, την οικονομική φτώχεια και την εγκληματικότητα.

Συμπερασματικά, ενώ αυτή η έρευνα ρίχνει φως σε ένα σημαντικό κοινωνικό ζήτημα, είναι σαφές ότι χρειάζεται περαιτέρω δουλειά για να συνεχίσουμε να αναπτύσσουμε την κατανόησή μας για την περίπλοκη σχέση μεταξύ ανεργίας, φτώχειας και εγκληματικότητας.

Βιβλιογραφία

- Albanesi, S., & Şahin, A. (2018). The gender unemployment gap. *Review of Economic Dynamics*, 30, 47-67.
- Andresen, M. A. (2015). Unemployment, GDP, and Crime: The Importance of Multiple Measurements of the Economy. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 57(1), 35-58.
- Baah-Boateng, W. (2016). The youth unemployment challenge in Africa: What are the drivers?. *The Economic and Labour Relations Review*, 27(4), 413-431.
- Baron, S. W. (2008). Street youth, unemployment, and crime: Is it that simple? Using general strain theory to untangle the relationship. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 50(4), 399–434.
- Bossert, W., Chakravarty, S. R., & d'Ambrosio, C. (2019). *Poverty and time* (pp. 63- 82). Springer Singapore.
- Boyce, C. J., Wood, A. M., Daly, M., & Sedikides, C. (2015). Personality change following unemployment. *Journal of Applied Psychology*, 100(4), 991.
- Brand, J. E. (2015). The far-reaching impact of job loss and unemployment. *Annual review of sociology*, 41, 359-375.
- Cunningham, R., Milner, A., Gibb, S., Rijnberg, V., Disney, G., & Kavanagh, A. M. (2022). Gendered experiences of unemployment, suicide and self-harm: a population-level record linkage study. *Psychological medicine*, 52(16), 4067-4075.
- Eck, J., & Weisburd, D. L. (2015). Crime places in crime theory. *Crime and place: Crime prevention studies*, 4.
- Farrington, D. P., Gallagher, B., Morley, L., Ledger, R. J. S., & West, D. J. (2017). Unemployment, school leaving, and crime. In *The Termination of Criminal Careers* (pp. 101-122). Routledge.
- Feng, S., Hu, Y., & Sun, J. (2018). On the robustness of alternative unemployment measures. *Economics Letters*, 166, 1-5.
- Feng, Y., Lagakos, D., & Rauch, J. E. (2018). *Unemployment and development* (No. w25171). National bureau of economic research.

- Hinton, E. (2016). *From the war on poverty to the war on crime: The making of mass incarceration in America*. Harvard University Press.
- Huang, C., Laing, D. and Wang, P. (2004). Crime and Poverty: A Search-Theoretic Approach. *International Economic Review*, 45(3), 909-938.
- Ilan, J. (2017). *Understanding street culture: Poverty, crime, youth and cool*. Bloomsbury Publishing.
- Iwu, C. G., & Opute, A. P. (2019). Eradicating poverty and unemployment: Narratives of survivalist entrepreneurs. *Journal of Reviews on Global Economics*.
- Janko, Z. and Popli, G. (2015). Examining the link between crime and unemployment: a time-series analysis for Canada. *Applied Economics*, 47 (37), 4007-4019.
- Jarosch, G. (2023). Searching for job security and the consequences of job loss. *Econometrica*, 91(3), 903-942.
- Katz, L. F., & Krueger, A. B. (2017). The role of unemployment in the rise in alternative work arrangements. *American Economic Review*, 107(5), 388-392.
- Κωνσταντακόπουλος, Γ., Γ. Τσούβελας, Γ. και Κονταξάκης, Β. (2018). Υπάρχει επίδραση της οικονομικής ύφεσης στην εγκληματικότητα; Αναλύοντας τα δεδομένα από την πρόσφατη διεθνή και ελληνική κρίση. *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*, 35 (Συμπλ.1), 36-45.
- Lima, Y., Barbosa, C. E., dos Santos, H. S., & de Souza, J. M. (2021). Understanding technological unemployment: a review of causes, consequences, and solutions. *Societies*, 11(2), 50.
- Lister, R. (2021). *Poverty*. JohnWiley & Sons.
- Lochner, L. (2020). Education and crime. In *The economics of education* (pp. 109-117). Academic Press.
- Melick, M. D. (2003). The Relationship between Crime and Unemployment. *The Park Place Economist*, 11. Available at: <https://digitalcommons.iwu.edu/parkplace/vol11/iss1/13>
- Mesters, G., & Barnichon, R. (2018). On the Demographic Adjustment of Unemployment. *Review of Economics and Statistics*, 100(2), 219-231.
- Mousteri, V., Daly, M., & Delaney, L. (2018). The scarring effect of unemployment on psychological well-being across Europe. *Social Science Research*, 72, 146-169.

- Neustrom M., Jamieson J., Manuel D. & Gramling B. (1988). Regional Unemployment and Crime Trends: an Empirical Examination. *Journal of Criminal Justice*, 16, 395-402.
- Papps, K. & Winkelmann, R. (2000) Unemployment and crime: New evidence for an old question. *New Zealand Economic Papers*, 34(1), 53-71.
- Polk, K., & White, R. (1999). Economic Adversity and Criminal Behaviour: Rethinking Youth Unemployment and Crime. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, 32(3), 284–302.
- Raphael, S., & Winter-Ebmer, R. (2001). Identifying the Effect of Unemployment on Crime. *The Journal of Law & Economics*, 44(1), 259–283.
- Ravallion, M. (2015). *The economics of poverty: History, measurement, and policy*. Oxford University Press.
- Rözer, J. J., Hofstra, B., Brashears, M. E., & Volker, B. (2020). Does unemployment lead to isolation? The consequences of unemployment for social networks. *Social Networks*, 63, 100-111.
- Schaal, E. (2017). Uncertainty and unemployment. *Econometrica*, 85(6), 1675-1721.
- Schmillen, A., & Umkehrer, M. (2017). The scars of youth: Effects of early-career unemployment on future unemployment experience. *International Labour Review*, 156(3-4), 465-494.
- Short Jr, J. F. (2018). *Poverty, ethnicity, and violent crime*. Routledge.
- Storey, D. J. (2016). *Understanding the small business sector*. Routledge.
- Thornberry, T. P. and Christenson R. L. (1984). Unemployment and Criminal Involvement: An Investigation of Reciprocal Causal Structures. *American Sociological Review*, 49(3), 398-411.
- Williams, K. (2016). *From pauperism to poverty*. Routledge.
- Yaacoub, S. (2017). Poverty, Inequality and the Social Causes of Crime: A Study between United States and Europe. *International Journal of Science and Research*, 6(10), 629-634.
- Zhao, H., Zhilan, F., Castillo-Chavez, C. (2002). The Dynamics of Poverty and Crime. *Journal of Shanghai Normal University*, 43(5), 225-235.

Παράρτημα «Ερωτηματολόγιο»

Ενότητα I: Δημογραφικά Στοιχεία

Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

Ηλικία:

Κάτω των 30

31-40

40-55

Άνω των 55

Εκπαίδευση:

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Τριτοβάθμια (ΑΕΙ, ΤΕΙ)

Μεταπτυχιακό

Διδακτορικό

Οικογενειακή Κατάσταση:

Έγγαμος / η

Άγαμος / η

Μονογονέας

Πλήθος Παιδιών:

Κανένα παιδί 1 παιδί 2 παιδιά Άνω των 2 παιδιών

Επαγγελματική κατάσταση:

Άνεργος / η

Δημόσιος Υπάλληλος

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Ιδιοκτήτης Επιχείρησης

Άλλο : _____

Ενότητα II: Επίδραση της Ανεργίας στην Αύξηση της Εγκληματικότητας

Αξιολογήστε την ισχύ των ακόλουθων προτάσεων που σχετίζονται με την επίδραση της ανεργίας στην αύξηση της εγκληματικότητας, σημειώνοντας με X την κατάλληλη επιλογή.

(1 = Καθόλου, 2= Λίγο, 3 = Κανονικά, 4= Πολύ, 5= Πάρα Πολύ)

	1	2	3	4	5
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η ανεργία συμβάλλει στην αύξηση της εγκληματικής δραστηριότητας στο νομό Αττικής;					
Πόσο ισχυρή αντιλαμβάνεστε τη σχέση μεταξύ των υψηλών ποσοστών ανεργίας και της εκδήλωσης εγκλημάτων ιδιοκτησίας, όπως κλοπές ή διαρρήξεις, στο νομό Αττικής;					
Κατά τη γνώμη σας, η ανεργία παίζει σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση βίαιων εγκλημάτων, όπως επιθέσεις ή ληστείες, στο νομό Αττικής;					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η ανεργία συμβάλλει στην απόγνωση και την τάση ενός ατόμου για εγκληματική συμπεριφορά στο νομό Αττικής;					
Πόσο πιστεύετε ότι επηρεάζει η ανεργία τα συνολικά ποσοστά εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Πόσο ισχυρή αντιλαμβάνεστε τη συσχέτιση μεταξύ των υψηλότερων ποσοστών ανεργίας και της αύξησης των εγκλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, όπως η διακίνηση ναρκωτικών ή η κατάχρηση ουσιών, στο νομό Αττικής;					

Ενότητα III: Επίδραση της Οικονομικής Φτώχειας στη σχέση μεταξύ ανεργίας και εγκληματικότητας

Αξιολογήστε την ισχύ των ακόλουθων προτάσεων που σχετίζονται με την επίδραση της οικονομικής φτώχειας στη σχέση ανεργίας και εγκληματικότητας, σημειώνοντας με Χ την κατάλληλη επιλογή.

(1 = Καθόλου, 2= Λίγο, 3 = Κανονικά, 4= Πολύ, 5= Πάρα Πολύ)

	1	2	3	4	5
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η οικονομική φτώχεια επιδεινώνει την επίδραση της ανεργίας στα ποσοστά εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Πόσο έντονα αντιλαμβάνεστε τη σχέση μεταξύ οικονομικής φτώχειας και ευπάθειας ενός ατόμου στην ενασχόληση με εγκληματικές δραστηριότητες λόγω της ανεργίας στο νομό Αττικής;					
Κατά τη γνώμη σας, η οικονομική φτώχεια συμβάλλει σημαντικά στην πιθανότητα εγκλημάτων ιδιοκτησίας (όπως κλοπές ή διαρρήξεις) που προκύπτουν από την ανεργία στο νομό Αττικής;					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η οικονομική φτώχεια ενισχύει την απόγνωση και την τάση για εγκληματική συμπεριφορά των ανέργων του νομού Αττικής;					
Πόσο πιστεύετε ότι η οικονομική φτώχεια επηρεάζει τα συνολικά ποσοστά εγκληματικότητας που συνδέονται ειδικά με την ανεργία στο νομό Αττικής;					
Πόσο ισχυρή αντιλαμβάνεστε τη συσχέτιση μεταξύ υψηλότερων επιπέδων οικονομικής φτώχειας και αύξησης των εγκλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά (όπως εμπορία ναρκωτικών ή κατάχρηση ουσιών) που προκύπτουν από την ανεργία στο νομό Αττικής;					

Ενότητα IV: Δημογραφικοί / Κοινωνικοοικονομικοί Παράγοντες που Επιδρούν στη Σχέση Μεταξύ Ανεργίας, Οικονομικής Φτώχειας και Εγκληματικότητας

Αξιολογήστε την ισχύ των ακόλουθων προτάσεων που σχετίζονται με τους δημογραφικούς /κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που μεσολαβούν ή μετριάζουν τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας, σημειώνοντας με X την κατάλληλη επιλογή.

(1 = Καθόλου, 2= Λίγο, 3 = Κανονικά, 4= Πολύ, 5= Πάρα Πολύ)

	1	2	3	4	5
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι δημογραφικοί παράγοντες όπως η ηλικία, το φύλο και η εκπαίδευση επηρεάζουν τη σχέση μεταξύ της ανεργίας και των ποσοστών εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Πόσο έντονα αντιλαμβάνεστε ότι οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες όπως το επίπεδο εισοδήματος και η κοινωνική θέση διαδραματίζουν μεσολαβητικό ρόλο στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Κατά τη γνώμη σας, η ηλικιακή ομάδα των ατόμων επηρεάζει μετριαστικά τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και ποσοστών εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το μορφωτικό επίπεδο επηρεάζει την επίδραση της ανεργίας και της οικονομικής φτώχειας στα ποσοστά εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Πόσο πιστεύετε ότι οι διαφορές των φύλων επηρεάζουν τη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					
Πόσο έντονα αντιλαμβάνεστε ότι η κοινωνική θέση των ατόμων όπως το εισόδημα και το επάγγελμα λειτουργεί μετριαστικά στη σχέση μεταξύ ανεργίας, οικονομικής φτώχειας και ποσοστών εγκληματικότητας στο νομό Αττικής;					

Ευχαριστούμε για τον χρόνο σας!